

Nepriklausoma LIETUVIA

Independent Lithuania

NR. 37 (180) KAINA 10 ct.

MONTREAL, 1950 m. RUGSĖJIS - SEPTEMBER 21 d.

PRICE 10 c. X META

MOBILIZUOJAMOS VISOS JTO TAIKOS JĖGOS

TRIŲ IR DVYLIKOS MINISTERIŲ KONFERENCIJOS NEW YORKE * NAUJAS KOMUNISTŲ AGRESIJAI SLENKSTIS * PASIKESINIMAS Į BERLYNĄ IR VAKARŲ VOKIETIJĄ BŪTŲ AGRESIJOS AKTAS * JUNG-TINIŲ TAUTŲ ORGANIZACIJOS PILNATIS PRIEŠ DIDŽIUS UŽDAVINIUS.

Praėjusioji savaitė žmonijos demesį nukreipė į dvi reikšmingas vietas - naujus nepaprastus įvykius Korejoje ir Jungtinių Tautų Organizacijos pilnates posėdžius kuriems paruošimą padarė visų pirma trijų — JAV, DB ir Prancūzijos — užsienių reikalų ministerių konferencija New Yorke.

Si nepaprastos reikšmės konferencija, nežiūrint kai kieno pranašautų sunkumų, vienin-gai išsprendė visus svarbiuosius klausimus, kuriais interesuota visa žmonija. Pirmoje eilėje tai yra saugumo klausimai. Išleistas po konferencijos

vienigai susitarė dėl saugumo priemonių.

Dėl Vokietijos išleistas specialus komunikatas. Trumpai suglaudžiant jų mintis, klausimai taip atrodo: Sutarta dėl priemonių ginti laisvas Europos ir Azijos valstybes. Tuo tikslu Europoje bus padidinti kariuomenės kontingentai. Vokietijai bus leista žymiai padidinti policijos kiekį, kuris sugebėtų pasipriešinti komunistų organizacijoms perversmų samokslams. Vaakrų Vokietijai

jos kompetencijų sfera išplečiama. Jai bus leista sudaryti užsienių reikalų ministeriją ir turėti diplomatinės atstovybės. Su Vokietija bus sudaryta taika. Be to, pareikšta, kad

pasikėsnumas į laisvąjį Berlyną, ar į Vakarų Vokietiją bus laikomas agresijos aktu prieš Vakarų Europos valstybes.

Trys užsienių reikalų ministrai pareiškia vokiečių tautai, kad jie pritaria jos pageidavimui sujungti rytinę ir vakarinę Vokietiją į vieną valstybę, bet kol Sovietų Sąjunga nesutinka vykdyti visoje Vokietijoje laisvą demokratinių rinkimų, tai nėra įmanoma įvykdyti, — todėl Vakarinė Vokietija bus laikoma visos Vokietijos reprezentante, nes joje yra demokratinis būdu išrinkta vokiečių tautos atstovybė.

Tačiau trys užsienių reikalų ministrai reišia baiminimąsi, kad rytinėje Vokietijoje Sovietai yra sukūrę didelę karinę jėgą, kuri grėšia vakarams pavojum.

12-gos Atlanto pakto valstybių ministerių konferencija praėjo toje pačioje dviasioje ir aptarė kolektyvinio saugumo klausimus, kuriais daugiausia tarsis ir JTO pilnatis.

Rugsėjo 19 dieną, atidarydama JTO pilnates posėdžius Filipinų atstovas Romulo pareiškė, kad Jungtinių Tautų Organizacijos pilnatis stovi prieš nepaprastai svarbių uždavinių sprendimą; būtent, kaip padaryti, kad JTO būtų efektyvi ir atgautų visišką pasitikėjimą, kurį savo veto pikt naudojinu sužlugdė SSRS?

Korejos įvykiai, tiesa, JTO prestižą, labai atstatė ir iškėlė į efektingą aukštį, bet veto teisė kiekvienu metu gali sužlugdyti geriausius JTO siekius ir ketinimus.

Maiškas paskutinėmis dienomis Saugumo Taryboje panaudojo jau 45 veto. Žinoma, tas nedaug jam gelbėjo, tačiau JTO stovi prieš šios problemos sprendimą. Šis nenormalumas turi būti kaip nors pašalintas. (k).

POLITINIS VEIDRODIS

Pagal naująsį NEWSWEEK periskopą.

RAŠO BR. AUŠROTAS

Tai yra žinovų žodis.

Nemanykite, kad Trumano optimistiški pareiškimai Korejos karo reikale yra tik politiški žodžiai. Nežiūrint nuolat ateinančių blogų žinių, JAV kariški stebėtojai tiki, kad S. Koreja greitai išsemia savo atsargas ir suklups bekariaudama. JAV vyriausybė vis labiau įsitikina, kad Kinijos raudonieji nepadės S. Korejai.

Reikia laukti oro mūšių?

Cia yra neskelbta priežastis, kodėl JAV strategai nėra savimi patenkinti dėl menkos S. Korejos veiklos, net ligi šio meto: S. korejiečiai nuo pat karo pradžios sistemingai ilgina siaurėje esančių aerodromų bėgimo takus ir statė angarus, kur lėktuvai galėtų būti paslėpti nuo bombų skeveldrų.

Nufilmuotos raudonos rankos.

Laukite, kad JAV tuoj pateiks foto įrodymus, jog sov. lėktuvus nušautas prie Korejos, JAV laivyno lėktuvų, pirmasis atidengęs ugnį į Amerikiečių lėktuvnešį. Laivyno ministe-

riui Matthews pranešta, kad JAV lakūnai nufilmavę visą incidentą.

Koreja Vokietijoje?

Pagal geriausią padėties vertinimą Vašingtone, netikima, kad Maskva norėtų pradėti bet kur Vakarų puolimą iš Rytų Zonos, ligi komunistų partija ir jos ginkluotosios jėgos sovietų zonoje nebus tiek sustiprintos, kad pačios galėtų pulti. Tada rusai pasigirs atitraukia savo kariuomenę, palikdami visą atsakomybę Rytų Vokietijai, tuomet pakartodami Korėjos pavyzdį. Stebėtojai tiki, kad sovietai iš rytų Vokietijos atsitrauks apie š. metų pabaigą.

Naujas bandymas įsodinti Raud. Kiniją.

Laukite milžiniškų pastangų įvesti Kinijos komunistų atstovus kurie jau paskirti, tuoj po to, kai prasidės JT visuotinis suvažiavimas rugsėjo 19 d. Britanija, Indija ir Jugoslavija skatins priimti komunistinę Kiniją į JT, kaip geriausią priemonę, sulaukyti jau nuo įsikūnimo į karą Korejoje. Tačiau atsižvelgiant į JAV opoziciją, ne galima laukti, kad komunistinė Kinija būtų priimta.

Maliką — nieko sau boisas.

Dabartinis JT Saugumo Tarybos pirmininkas Sir Gladwin Jebb šiaip išsitarė apie savo pirmąją J. Maliką vienam amerikiečiui draugui: „Profesiskai, Malikas yra Maskvos piktos politikos garsiakalbis. Bet, asmeniškai, jis yra malonus, kaip bet kuris jūsų piilietis iš Milvauke, kuriuo, aš tikiuosi, jis vieną dieną taps!“

Posūkis link respublikonų.

Jau galima pažinti JAV politiką kryptį: profesiniai politikieriai dabar jaučia, kad tautinės nuotaikos Kongreso priešrinkimines propagandas metu krypta respublikonų pusė. Jeigu ši kryptis tęstųsi, tad galima laukti žymių laimėjimų Senate ir Kongrese. Paskutiniai įvykiai teisingai ar klaidin-gai padeda respublikonams: kylančios kainos, nepopuliarus mobilizavimas, vyriausybės išsisokimai (Trumano laiškas apie marinus) ir blogos žinios iš Korejos.

Ką galvoja Vašingtonas.

JAV sostinėje yra tikima, kad gen. Dwight Eisenhower gali būti paskirtas aukštesniam Atlanto Pakto valstybių kariniu vadu. Privačiai Eisenhower pasisakė, kad jis tarnaus kraštui, pildydamas bet kokias gyvybines pareigas.

Valstybės sekretorius Acheson yra žiežirba už judėjimo, kad būtų paskirtas amerikietis, kaip vyriausias kariuomenės vadovas Europos gynybai. Esą jis jaučia, kad toks žingsnis psichologiškai būtų labai vertingas, kaip ženklas, kad Vašingtonas yra Europa iš esmės susirūpinęs.

Vašingtone galvojama,

kad 82-ji parašutinininkų divizija galinti būti pirmasis JAV kariškas vienetas, išsiųstas į Europą, pagal Trumano pažadą. Yra galima, kad ir nevisiškai apmokėti JAV daliniai gali būti perkelti į Europą, kur jie gausią atitinkamą kontinento apmokymą.

Br. Aušrotas.

— Su Japonija JAV sudarys taikos sutartį.

Pasikalbėjimas su generaliniu Lietuvos konsulu

Generalinis Lietuvos Konsulas Kanadoje min. Vytautas Gyls

Lankydamiis Toronto, laikui savo pareiga aplankyti Generalinį Lietuvos Konsulą Kanadoje įgaliotą ministerį p. Vytautą Gylį ir gauti iš jo susidariusių Kanados lietuviškųjų aktualijų išaiškinimą. Be turimųjų, Toronto dar teko patirti negirdėtų, vienam Torontui žinomų.

Gen. Konsulas, pasirodo, yra įsigijęs Toronto pakraštį, Grenadier Heights 11 nr., namus, iš kurių, išnuomavęs jų dalį, tikisi pats gyventi ir dalinai išlaikyti konsulatą. Namai tikrai gražioje Heights parko pakraščio vietoje.

Gerb. Konsulas, atrodo, gyvena vienišai, tik su žmona. Jų svečių salę puošia keili dar iš Lietuvos atsivežti Lietuvos dailininkų teptuko paveikslai. Prie rašomojo stalo stovi kukli dokumentų spinta. Taigi, kaip žinome, Gen. Konsulas tvarkosi labai kukliai, nes ir svečių kambarį naudoja, kaip darbo kabinetą.

Kai Ponia Gylienė pasirodo su vaishėmis, mūsų kalba nukrypsta į praeities prisiminimus. Ponia prisimena Kauną, Rygą, Klaipėdą... ir dabar siautėjančią ten okupaciją. Kas galvojo, kad teks išgyventi prievartinę emigraciją ir susirūpinti net Kanadoje, už jūrų — marių?...

Kai p. Gylienė išeina šeimininkauti, aš kalbinu ministerį. — Atvykęs į Toronto, aš išgirdau Montrealy negirdėtų gandy. Žinodamas, kad geriausia yra tiesiai ir atvirai juos išsiaiškinti, aš ir kreipiuos į Jus.

— O, gandai yra kam skleist. Jūs gi žinote, kad tuo yra interesus ir kaikiuros įstai-gos, — atsako p. Gyls. — Gal ypač kai kam nemalonu, kad kai kreipiasi į įstaigas, juos

tuojau siunčia pas Generalinį Lietuvos Konsulą.

— Čia kai kas abejoja, kodėl Tamsta nevyksti į Ottawą, prisistatyti Kanados vyriausybei?

(Nukelta į 8 pusl.)

Sovietų komunistai sumušti ir be tvarkos bėga

JTO JĖGOS UŽIMA SEULĄ. PERKIRSTAS GELEŽINKELIS Į PIETŲ KOREJĄ, PIETINIS KOMUNISTŲ FRONTAS SULAUZYTAS. TIKIMASI KOREJOS KARĄ BAIGTI PER MĖNESĮ.

Netikėtai užpulta, pietinė Koreja negalėjo skubiai susitvarkyti, o Jungtinių Tautų Organizacijos jėgos reikėjo visai naujai sukurti, — todėl ir karas pradžioje nesisekė. Bet dabar jau įvyko esminis persiaukimas.

McArthur vadovaujamos JTO jėgos rugsėjo 15 d. iškėlė Inčone desantą.

Desanto iškėlime dalyvavo 260-ti septynių valstybių laivų ir aviacijos junginių. Desantas iškeltas idealiai: nė vienas JTO kareivis neužmuštas, tik-tai 15 išvesta iš eilių. Pats vyriausias vadas gen. McArthuras su štabu išsikėlė į krantą ir pats aplankė Inčono uostą, kuris yra Seulo uostas ir Kimpo, kuris yra Seulo aerodromas.

Vokiečių savaitraščio „Die 7 Tage“ Ispanijos korespondentas pateikia informacinį straipsnį apie nuostabų ispanų naują ginklą, kuriuo svaidomi spinduliai, paraližuoja kareivius.

Tuo metu, kai dviejų stipriausių pasaulio valstybių mokslininkai lenktyniauja atominės bombos srityje, Ispanijoje ilgesnį laiką tydomis buvo dirbama prie kito naujo ginklo. Žymūs Ispanijos fizikai, grupuoti Madride, Barcelonoje ir Toledo, atsidėję dirbo U-spindulių šautuvo srityje. U-spindulių šautuvas — naujas pavojingas ginklas, kurio svaidomi spinduliai kelioms valandoms visiškai paraližuoja paliesto žmogaus smegenų veikimą.

1946 metais, kai prasidėjo Ispanijos politinė izoliacija, Madride įvyko žymiausių Ispanijos mokslininkų susirinkimas. Barcelonos fizikas Gonzala tame susirinkime pranešė, jog Ispanijos vyriausybė nesi-domi atominių bombų gamyba. Tačiau gen. Franco paskyręs

Rugsėjo 19 d. JTO jėgos jau buvo Seulo priemiesčiuose ir jau perkirto geležinkelį, kuriuo šiaur. Koreja tiekė pietiniam frontui aprūpinimą.

Kimpo jau naudojamas kaip JTO aerodromas.

Kai šiaurinėje Korejoje buvo keliamas desantas, pietinės Korejos fronte, kuris nuo Seulo nutolęs per 250 kilometrų (apie 156 mylias), JTO jėgos darė puolimą.

Priešui, matyt, desantas buvo nelauktas dalykas. Jis galvojo, kad netrukus „amerikiečius“ suvarys į jūrą... Todėl apie desantą kraštas nebuvo pa-informuotas. Tą „pareigą“ atliko JTO lėktuvai, paskleidę visame krašte 3 milijonus lapelių, kuriuose buvo įdėtas ir Korejos žemėlapis su nurodymu de-santo vietai.

neribotas pinigų sumas pagoninti spindulių ginklams. Toliau fizikas Gonzala paaiškino, jog Ispanija jau turinti ultra spindulių ginklą, kad gali atremti kiekvieno priešo užpuo-limą. Šio ginklo siunčiami spinduliai naikina žmogaus smegenų nervus, ardo kraujo indus ir palieka sunkias apdegimo žaizdas. Mokslininkų uždavinys patobulinti šį ginklą, kad jo svaidomi spinduliai nenužudytų, bet tik laikinai priešo kareivius padarytų nepajėgius kovoti.

Pagaliau mokslininkams pasisekė iš vieno mineralo išskirti tam tikras medžiagas, kurios jau nebežudė, o tik kuriam laikui paraližavo paralyžavo judėjimą.

1948 metų birželio 26 d. Toledo, Madride ir Barcelonos igulų kareiviai buvo pakviesti stoti savanoriais į specialų dalinį. Kareiviai buvo supažindinti su U-spindulių ginklu. Po pusės metų įvyko pirmasis bandymas su 80 kareivių. Paskos: 23 tuojau mirė, 9 buvo tik silpnai spindulių paliesti, o

Komunistus desanto išlaipinimas ir ofenzyva pietuose parbloškė.

Pietuose frontas dezorganizuotas. Komunistai bėga, palikdami ginklus ir kitą karo medžiagą. JTO jėgos išmūšė priešą iš šios pusės Naktongų upės ir pačios nužygiavo už jos. Atsiimta jau daug miestų — We-agwan, Kasan, Pohang.

Kulkosvaidis JTO posėdžiuose

Sovietų Rusijos delegacijai, savo raporto Saugumo Tarybai atvykusiai iš Maskvos į New Yorką, padaryta staigmena — siurprizas. Višinskui ir Malikui pasiūlyta apžiūrėti sovietų 1950 metų gamybos... kulkosvaidis, JTO jėgų paimtas pas Korejos komunistus. McArthuras jį prisijuntė pridėjęs prie

Mat, Sovietai tvirtino, kad je Korejos komunistams padavė tiktai senų ginklų, o čia pasirodo, kad Korejos komunistai Maskvos yra aprūpinti šių metų gamybos ginklais. Tai rodo, kad Maskva meluoja.

likusieji kelias valandas išguldė visai sustingę.

Sekantis U-spindulio šautuvo bandymas, įvykęs 1949 metų gegužės mėnesį, pareikalavo dar 12 aukų. Trečią kartą bandant — tu pačių metų lapkričio mėnesį, — iš 150 „apspinduliuotų“ kareivių mirė tik du. Toliau U-ginklas pripažintas bandymų nereikalingu.

Išoriniu pažiūriu U-spindulių ginklas esąs panašus į nedidelį teleskopą su kubo formos kristalu gale. Šio kristalo paskirtis surinkti užtais esančius spidulius ir juos nukreipti taikinio linkme. Spindulių veikimo tolimiausias atstumas esąs 10 kilometrų. Tačiau šiais

SLAPTA KOMUNISTŲ SUTARTIS

Prancūzijos aukštasis komisaras Indokinijai paskelbė tektą slapto susitarimo Raudonosios Kinijos su indokinų sukilėlių vadu Ho Tsch-minh. Tame susitarime numatomas 5 ki-niečių divizijų pasiuntimas Indokinijos komunistų paramai. To

šautuvais apginkluotų karių nedidelis dalinys gali padaryti nekovingais didžiulius priešų vienetus. Visi kariai, ant kurių buvo išbandytas U-spindulių veikimas, savo išpučius nu-sako vienodai. Regėjimo jie ne-nustoje, tačiau aplinkos veiknesuvokė, o pajudėti visai negalėjo.

Vienas bandymų stebėtojas pareiškė, jog visa apylinkė po spindulio „iššovimo“ atrodėsi kaip užburta. Prieš tai traukė automatinį ginklų garsai ir kareiviai vykdė perbėgimus. Staiga manevrų triukšmas ap-rimo ir kareiviai sustingo. Tik po 4 valandų kai kurie bando-mųjų pradėjo judėti, bet nesti-veikimo tolimiausias atstumas esąs 10 kilometrų. Tačiau šiais

liau slaptame susitarime Raudonoji Kinija pasižada indokinų komunistams pasiųsti patarėjų ir specialistų. — D. Britanija lėktuvais iš-vežė Korejon savo karius. Iš Londono ligi Tokio kelionė trunka 8 dienas.

Nepriklausoma Lietuva

INDEPENDENT LITHUANIA

Kanados Lietuvių Laikraštis

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.
3A Fourth Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que., Canada

Telefonas: TR. 9735

Prenumerata Metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$4.00 Canada \$4.00
Užsieny \$4.50 Other Countries \$4.50
Australijoje \$5.00 Australia \$5.00
Skelbimai pagal susitarimą. Paieškojimų kaina \$ 1.00.
Adresų pakeitimai: 25 c. (smulkiais pašto ženklais)

Kanados lietuviai!

Dar kartą tenka kreiptis į tautiečius ir šauktis jų pagalbos.

Daugelis tremties nelaimėje atsiturusių tautiečių yra reikalingi pagalbos.

Pagal jų įvairumą, yra reikalingi visos serijos pagalbos. Tie nelaimingieji, kurie dėl sveikatos arba amžiaus negali emigruoti į kitus kraštus ir priverstini turi likti Vokietijoje bei Austrijoje, reikalingi medžiaginio šelpimo. Reikia rūpintis jų ir primaitinimu ir apdangimu. Kas pats negali ar nežino, kam pasiūti siuntinių, tam tikslui skiriamas lėšas visada gali siųsti KLCT dispozicijon. KLCT tas lėšas sunaudos tam, kam aukotojai jas skirs. Būtų labai malonu, kad kiekvienas Kanadoje atsiradęs tautietis tam tikslui skirtų mėnesinę, nors ir nedidelę, bet pa siovių periodiškai siunčiamą auką. Tokiu būdu, kad ir iš ne didelių aukų, kurios aukotojui nesudarytų jaučiamo sunkumo, susidarytų gražios sumos, kurios būtų panaudotos šelpinti ne laimėn patalčius tautiečius.

Bet šį kartą kreipiamas ypatingas dėmesys į tremtinių, likusių už Atlanto, perkėlimą į Amerikos kontinentą reikalingumas.

Daugelis tremtinių prašyte prašosi, maldaute maldauja kaip nors sudaryti sąlygas jiems atvykti į Kanadą. Tokiais laisvais bombarduojama „NL“ redakcija ir tokių laisvų gauna ir kiti tautiečiai.

Bet ne visi gali padėti šiame labai svarbiame reikale. Daugeliui neprieinami galimūnai

sudaryti darbo sutartis ir butų garantijas. Na, buto suradimo klausimas bent nesunkiai nugalimas. Bet darbo sutarties sudarymas jau yra labai didelis uždavinys. Toli gražu ne visiems tai įmanomas dalykas. To dėl, gavę laiškus žmonės, nors ir labai norėdami prašantiesiems padėti, negali.

Sie faktai verčia mus kreiptis į tautiečius, kurie tai gali padaryti arba kurie gali padėti tai padaryti, ir prašyti tam reikalui pasiaukoti. Kad lengviau būtų susigaudyti, tautiečiai, gali kuo nors padėti atsikviesti iš užjūrių tremtinių, maloniai prašomi apie tai pranešti KLCT imigracijos skyriui, adresu: 3a — 4th Ave, Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Iš čia tokius pasiūlymus jau galima bus skirstyti pagal reikalą ir galimybes.

Yra žinoma, kad daugelis mūsų tautiečių — geradarių yra jau daug atsikviete nelaimingų tremtinių, bet yra ir tokių, kurie dar nieko nėra atsikviete, o tuo tarpu gali tai padaryti. Be to, yra tautiečių, kurie per savo darbovietes bei savo darbdavius gali tai padaryti. Treti žino asmenis, kurie tai galėtų padaryti. Žodžiu, dar yra daug galimybių atsikviesti tremtinių iš už Atlanto, reikia tik suprasti gyvą reikalą ir atjausti artimo nelaimės.

Tautiečiai, visi esame žmonės, kiekvienas galime atsidurti nelaimėje, — nuoširdžiai padėkime vieni kitiems. Artimui ištiesta pagalba ranka visada bus paremta kitu atveju. Padėkime neaukton nelaimėn patalčius tautiečiams.

KLCT Sp. ir Inf. Sk.

Istorinių įvykių prisiminimai.

Rusija šeimininkauja pavergtoje Lietuvoje

KAIP KOMUNISTAI VISKĄ KLASTOJA IR MELUOJA.

Istorinių įvykių prisiminimai. muosna neiškenčiu neįterptas ir tūly savo prisiminimų, kurie šiokiu ar tokiu būdu būdina iš gyventuosius momentus ir paildo bendrą vaizdą.

„Sovietinė spaudos „laisvė“. Išėjęs iš ligoninės, buvau be darbo. Jonas Šimkus, kuris redagavo „Tarybų Lietuvą“, padarė iš „Lietuvos Aido“, man pasiūlydamas padaryti vertimą iš rusų kalbos. Sutikau. Pasirodo, jis man davė versti Stalino raštus. Versti, tai versti. Bet man pasirodė, kad tulos tų raštų vietos nesvarbios, nereikšmingos arba prieštaraujantys viena kitai. Ir aš keletas vietų apleidžiau. Pasirodė, kad Politbiuras patikrino, ar tiksliai išversta ir rado praleidimų... Skandalas! Komunistams tai buvo padaryta ma no šventvagystė! Šimkus gavo vėlnių, o iš manęs Stalino raštų vertimus atėmė...

Kitą kartą man buvo užsaky tas straipsnis apie Filharmoniją — jos organizaciją. Aš išdėčiau reikalą, kaip, jis mano manymu, turėtų būti. Bet, kai straipsnis pasirodė „Tarybų Lietuvoje“, juodom raidėm pa brėžtai buvo išgarbinti Leninas, Stalinas ir kompartija, kurie esą rūpinasi tautų kultūra. Manau, kad J. Šimkus tu būtiną „maldele“ įdėjo norėdamas man gero. Bet faktas lieka faktas, kad tokiu būdu straipsnis, po kuriuo buvo mano parašas, buvo sūfalsifikuotas. Redaktorius J. Šimkus, suprantu, kad be to komvadų liaupsinimo „maldele“ straipsnis netinka. Jis turėjo instrukcijas iš Politbiuro, kaip reikia redaguoti laikraštis...

Pradėjęs apie spaudą, noriu suminėti dar vieną iš savo partitės faktą. Maskvos „Literatūrnaja Gazeta“ sumanė parašyti apie Baltijos valstybių meną, ir per savo atstovą Vilniuje, išprieštaravo mane parašyti straipsnį. Aš tada buvau Lietuvos Filharmonijos direktorium. Aš, remdamasis tikrais duomenimis, parašiau tikrai straipsnį, kaip dera žurnalui. Bet koks buvo mano nuste bimas, kai tai straipsnį pamatė au atspausdintą minėtame laikrašty. Nieko bendro su mano parašytuju straipsniu jis neturėjo. Mano patiektieji faktai iškraipyti ir suvesti ligi minimumo, o straipsnis perdirtas taip, kad visų pirma išskoliotas „smetoninis režimas“, „buržuazinė Lietuvos santvarka“, kuri visgi tikrai žlugdžiusi ir pagaliau išliaupsinta sovietinė santvarka su „pasaulio tautų tėvu, mokytoju ir gniauliu vadu Stalinu...“ Po šių eksperimentų, jau darbas spaudoje buvo aiškiai neįmanomas.

Šia proga prisimenu man vienas būdingas faktas: Maskva kurį laiką leido laikraštį, rodos, „Za rubežom“.

Montrealio Lietuvių Scenos Mėgėjų gr. narė ALDONA KLIKNAITE ir ALBERTA BITINĄ, sukūrusius lietuviškos šeimos židinį, sėdintį ir linkime laimingo ir linksmo gyvenimo.

Montrealio Liet. Scenos Mėgėjų grupė.

Montrealio Lietuvių Scenos Mėgėjų gr. narė ALDONA KLIKNAITE ir ALBERTA BITINĄ, sukūrusius lietuviškos šeimos židinį, sėdintį ir linkime laimingo ir linksmo gyvenimo. tikslu pašalinti opiausius VLIK'o negalavimus, kaip kad nesugebėjimas iki šiol įjungti Mažosios Lietuvos veiksnį į mūsų valstybės ir tautos bendrųjų problemų sprendimą, per didelis ir persiauras, kai kurių VLIK'o narių grupinis įsipoliti kavinimas, ir pan.; e. Ten, kur leidžia sąlygos, personaliai sustiprinti mūsų veikiančiasias pasiuntinybes, įtraukiant daugiau pasirususių valstybiniam darbui asmenų į valstybės laisvinimo ir informacijos darbą; ypač opi šituo požiūriu yra mūsų pasiuntinybės prie Šv. Sostų padėtis, nes ten mūsų pasiuntinybės dėl nesveikatos praktiškai savo pareigų negali eiti; f. Visi geros valios lietuviai tu rime, laikinai išaldę savo asmenines ambicijas (kas mūsų jų neturi?!), tiek tarpusavyje santykiuose, tiek santykiuose su svetimaisiais, rodyti daugiau tautinio susidrausminimo, o tuo pačiu ir tautinės savigarojančiam centrui“.

vardu, kuriame dėjo užsieninės spaudos straipsnių ištraukas. Taip tas laikraštis rašė. Bet mane sudomino citata, neva pa imta iš „Lietuvos Žinių“. Su lyginau ją su originalu ir nustebau, kad nieko bendra ji neturi. Po to ėmiau tikrinti vertimus, ir pasirodė, kad tos citatos, kurias tas laikraštis dėjo svetimžemniuose, yra perdėm suklastos. Viskas išversta ant sovietinio kupolio, pagal komunistų reikalą. Matyti, kad tokio žemo reikalinga buvo sovietinė valdymo sistema. Rusijos žmonės reikėjo įkalbinti, kad už geležinės uždangos viešpatauja tikrai skurdas ir badas; kad visi tikrai ir laukia sovietines santvarkas; kad jau bręsta bolševikinio perversmo valanda... Taigi, sovietiniai žmonės, laukite ir kentėkite, nes už geležinės uždangos žmonės nepalyginamai blogiau gyvena, negu Sovietų Sąjungoje.

Tokios taktikos komunistai laikosi ir dabar. Tikrai pasekite „Liaudies Balsą“, „Vilnį“! Pagal jų rašymą, sovietuose viskas ideliai gera ir gražu. O šia pus geležinės uždangos viskas bloga ir bjauru. Komunistai tokiu būdu falsifikuoja gyvenimo tikrovę ir apgaudinėja žmones. Komunistinė spauda, kaip matome, pasitikiėti negalima nei už centą. Joje viskas meluojama ir klastojama. Vienas tikrai Žosčenka savo feljetonuose genialiai mokėjo aprašinėti sovietinį gyvenimą tikrą ir neklastotą, bet jis už tai gavo per galvą ir daugiau jau nieko nerašo.

Tokie dalykai dėjosi ir Sovietinės Rusijos okupuotoje Lietuvoje. Teisybė, kuriai turi spauda tarnauti, jau išnyko iš Lietuvos spaudos skilčių, kai tik tai ji atsidūrė okupacijoje ir komunistų rankose.

Idomūs klastos faktai.

Maskvai patvirtinus Lietuvos okupacijos faktą ir Lietuvos susovietinus, reikėjo viskas keisti. Žinoma, turėjo būti pakeltas valstybinis Lietuvos ženklas. Tuo tikslu buvo paskelbtas dailininkams konkursas. Mūsų dailininkai prakaivavo ant projektų. Ir vis kombinavo kokį nors vidurį, kuriame turėtų bent mažą vietą ir nepriklausomos Lietuvos Vytis. Jie pagamino daug projektų. Bet... visi Lietuvos dailininkų darbai buvo atmesti. Sovietinei Lietuvai ženklą padarė rusas. Padaryti jį buvo nesunku, nes tam reikalui buvo paimtas Rusijos valstybinis ženklas ir tikrai duoti lietuviški užrašai. Tai bendras vadinamųjų „sovietinių respublikų“ ženklas, kaip kad dabar Lietuvai priemestas ir bendras visoms „sovietinėms respublikoms“ himnas, kuriame skaitomas tik tas, kad jis pritaikytas Lietuvai... Deja, šių komunistinių klas-

tų ir melų, žmonės, patys to nepergyvenę, negali net įsivaizduoti. Taip gražiai sovietinį režimą ir jo vaisius aprašinėja visa komunistinė spauda, — tai kaip gi kitaip ir gali būti? — galvoja nežinia žmonės. O žinantiesiems tikrai pyktis ir juokas ima, kaip tie žmonės, lyg musmirių apsiėdę, tais melais tiki.

Bet štai, va, ryškus tos klas-

tingos sovietinės politikos faktai. Kai Lietuva jau buvo Rusijos okupuota, tarp Hitlerio Vokietijos ir Stalino Rusijos vis dar ėjo dėl Lietuvos derybos. Tie du vadai niekaip negalėjo pasidalyti Lietuvos kūno. Hitlerio raštinėse po karo rastieji slaptieji susirašinėjimai Berlyno su Maskva štai ką sako:

(Nukelta į 7 puslapį)

JUOKDARIAI...

Naujas komišradimas.

Maskva, greta visų kitų išradimų, kuriais ji didžiujasi, yra padariusi naują nepaprastą išradimą — s a l d y t u v u s. Amerika išrado šaldytuvus — fridžeterius, o Rusija — s a l d y t u v u s. Mat, sovietinis gyvenimas labai sūrus, tai komunistai jį saldo. Saldytuvus sovietai ne tik tai naudoja savo krašto se, bet ir eksportuoja į visus satelitinius kraštus. Rezultatai geri. Nors žmonės spjaudosi nuo sūrumo, bet visi giriasi, kad labai saldu gyventi... Štiprus išradimas.

Krokodiliškos ašaros.

Prarijęs žmogų, krokodilas kepinasi saulėje ir ašaroja...

Taip daro ir J. Petrauskas, „Literatūros draugijos“ vardu iedamas ašaras „The Gazette“. Koks jis lojalus ir ištikimas Kanadai!... O Maskvai ar neištikimas? Kas gi Petrauskui geresnis — St. Laurent, ar Stalinas? Kuriai gi konstitucijai Petrauskas lenkia galvą — Kanados ar Sovietų Sąjungos? Kodėl Petrauskas nieko nesako prieš karą, o tik prieš A-bombą? Ar kitomis priemonėmis žmones žudyti yra gera, tikrai negera A-bombą?

Pagaliau, kur „literatūrinės draugijos“ literatūriniai darbai? Kodėl „Literatūrinei draugijai“ rūpi ne literatūra, bet politika?

„Vištos deda daugiau kiaušinių“...

Skaitytojas jau mano, kad tai maskvinės - komunistinės vištos. „Gamtos pertvarkytas, tėvas ir mokytojas“ Stalinas įsakė ir deda... daugiau...

Ne, gi! Pasirodo, kad ne tik tai komunistinės vištos gali dėti daugiau kiaušinių, bet ir „kapitalistinės“ — amerikonišės... Pati „Vilnis“ praneša, kad Beltsvillės vištinkinke JAV žemės ūkio departamentas darė bandymus su vištomis, kurias švitino ultravioletiniais spinduliais ir pasirodė, kad tos švitintos vištos deda 10—13% kiaušinių daugiau...

Skirtumas tik tas, kad Amerikos žemės ūkio departamentas vištas švitina ultravioletiniais spinduliais, kad jos daugiau dėtų, o „tėvelis“ Stalinas įsako, liepia ir vištos deda... Taigi, sovietuose vis dėl to geriau!...

Kodėl ne vienas mastas?

„Vilnis“ apie korejiečius rašo „Lai valdosi kaip jiems patinka, ar kaip jie mokės“.

Labai gerai. Tai kodėl komunistai neleidžia korejiečiams valdytis taip, kaip jie nori ir karui nori juos priversti valdytis taip, kaip Maskva nori? Ir kodėl „Vilnis“ korejiečiams tai ko vieną mąstą, o leituviams kita? Kodėl korejiečiai gali valdytis, kaip nori, o kodėl lietuviai negali taip valdytis, kaip jie nori? Kodėl reikia Lietuvai laikyti okupuota?

J. Baltušis ir S. Neris.

Ilgoku straipsniu J. Baltušis „LB“ skiltyse prisimena Salomeją Nerį. Ir tikrai vieno jo teigimo negalima paneigti. S. Neris buvo jautri asmenybė ir tikrai mylėjo Lietuvą ir Vilnį. O kad taip tikrai buvo, pats J. Baltušis įrodo jos citatą:

„Sveikas, Vilniau, Gedimino mieste, tyt, jau gavo naujas Maskvos direktivas: „kurstyti nesantį karą tarp vietos gyventojų ir D P“. „Vilnis“ to, matyt, dar nežino. Mat, nežino kairė, ką da mieste, ro dešinė.

Praeis dar kiek laiko, kol

Mandrapypkis.

Pranešu giminėms ir pažįstamiems Lietuvoje ir tremtyje, kad 1950 m. rugsėjo mėn. 10 d. 23 val. 05 min. Davoso ligoninėje (Šveicarijoje) numirė mano mylima žmona a. a.

ANELE KONIKOVIEŅĖ
(gim. Pakulytė)

Liūdinantis vyras.

SPAUDOS APŽVALGA

V. SIDZIKAVSKAS LIETUVOS IR LIETUVYBĖS REIKALAI.

Buv. Vyk. Tarybos pirm. min. V. Sidzikauskas „Lietuvių Kely“ paskelbė platų straipsnį „Atvirai kalbant“, kurio rezoliutyvinę dalį čia de dame.

„Norint, VLIK'ui galima ne mažą priekaištą ir užmetimų padaryti. Jo organizacija nėra tobula, jis nesugebėjo iki tol įjungti Mažosios Lietuvos veiksnį į bendrą Lietuvos laisvinimo ir tautos potencialo išsaugojimo darbą, toli gražu ne viską ir laiku atlieka, kai kurie jo nariai žiūri daugiau grupinių nei bendrų tautos reikalų, vaikosi raktinių pozicijų ir pan. Bet ar turime kuo ir ar galime jį šiandien pakeisti? Ne. Kam es čia tremtyje besukurtume, kad ir pirmu požiūriu labai reprezentantų ir tobulą, būtų tik tremtinių organas, negalintis atstovauti visai tautai ir reikšti jos politinę valią. Lietuvos reikalas nuo to nepataisomai nukentėtų. Tad salus reipublicae suprema lex esto. O tai, kas galima ir būtinai reikalinga, turi būti pataisyta. Padaryti tai gali tremtyje esantieji politinių partijų ir kovos organizacijų centrai.

Iš viso to peršasi šios išvados: 1. Mūsų politinė organizacija šioje geležinės uždangos pusėje: VLIK'as ir Vykdomoji Taryba, veikiančių diplomatinų misijų šefai ir ALT yra

laimingas Lietuvos valstybę ir tautą ištikusios nelaimės padavė, rindys, savo prigimtimi, uždaviniais ir nudirbtomis bei dirbtais darbus organizškai susijęs su sava valstybe ir tauta ir su šios pastarosios pastangomis išlikti gyva ir būti apjungta ir laisva savoje nepriklausomoje valstybėje; 2. Sakytis organizacijos nevalia nei ardyti nei žaloti, — ją galima ir reikia tobulinti ir išbaigti, labiau suderinti su gyvenamojo politinio momento ir mums statomais reikalavimais, padaryti jos veiklą efektyvesnę, jos vadovavimą labiau visų jaučiamą, būtent: a. VLIK'as turėtų nedelsdamas eiti prie egzistinės vyriausybės sudarymo, kaip kad namatyta VLIK'o 1944 m. vasario 16 d. deklaracijoje ir parųskinta Wuerzburgo 1945 m. liepos 3 d. protokole. b. Jei aukščiau suminėto postulato įgyvendinimas kiek nusidelstų, atstatyti prieš praėjus metų rugpjūčio 9 d. „persitvarkymą“ buvusią struktūrą, kitais žodžiais tariant, — personaliai atskirti Vykdomąją Tarybą nuo VLIK'o ir duoti jai atskirą pirmininką; c. Paliekant vykdomąją Tarybą ar bent jos branduolį Europoje atkelti VLIK'ą į tą kraštą, kur yra stipriausias lietuviškas užnugaris; d. Tremtyje esantieji politinių partijų ir kovos organizacijų centrai turėtų veikti įsikūti

bos, vengti partizaninės veiklos tiek valstybės laisvinimo, taigi politiniame ir diplomatiname bare, tiek mūsų tautinio potencialo išsaugojimo, taigi tautiniame ir kultūriniame bare; tautai liečia ir atstovavimą tarptautinio pobūdžio organizacijose ir institucijose, ir mezgimą santykių su kitų valstybių ir tautų politiniais veiksniais, ir viso pasaulio lietuvių apjungiančią organizaciją, ir mūsų kultūros puoselėjimo bei jos demonstravimo reikalą, ir kitus panašios rūšies reikišnius. Tuo, pačiu nenoriu pasakyti, kad mūsų politinė organizacija yra perdėm centralistinė, išjungianti bet kokią privatinę ar paskirų asmenų ar organizacijų iniciatyvą. Anapult. Individualinė ir kolektyvinė iniciatyva yra skatintina ir vertintina, tik, kai tautai liečia bendrus valstybės ir tautos reikalus, ji turi paklusti koordinuojančiam centrui“.

Merkio įtakas į Nemuną, kurį taip gražiai aprašė Vincas Krėvė Mickevičius: Ten, kur sraunusis Merkys neša savo vandenį į platųjį Nemunėlį, senovėje buvo šauni pilis...

Bendra Kanados pieno pramonės ekonominė apžvalga

W. Frank Jones The Borden's Co. Ltd. Prezidento pranešimo Ottawos Rotary klubui santrauka.

Kaip ir visos kitos pramonės šakos, pieno ūkis susideda iš daugelio pavienių skyrių. Mes žinome pieno gamybą ir jo gaminius: šviežią pieną, sviestą, sūrį, koncentruotą pieną, pieno miltus. Tačiau tai dar nėra pilnas vaizdas. Tikra juk, kad kiekvienas iš šių produktų reikalauja žinojimo jį pagaminti, parduoti, tvarkyti. Yra reikalingas finansų, sąskaitų, reklamos planavimo, gamintojų bendradarbiavimo savo tarpe ir glaudaus ryšių palaikymo su visuomene — vartotojais.

Pieno gamyba. Imant apvalius skaičius, paskutiniiais metais Kanadoje buvo 3.620.000 melžiamų karvių. Vidutiniškai viena karvė teko 3,74 vartotojams, arba daugiau kaip viena karvė vienos šeimos suvartojamam pienui ir kitiems jos produktams. Šis vidurkis lyginasi vienai karvei, kuri tenka 6,6 vartotojams USA.

Prieš 10 metų Kanadoje buvo 61.000 karvių daugiau. Vidutinis vienos karvės pieno produkcijos buvo 4.287 sv., kas lyginasi su 4.637 sv. vidurkiu dabar. Padidėjimas yra 8 proc. Bendra viso krašto pieno gamyba padidėjo iš 15,8 milijonų svarų 1939 m. iki 16,8 milijonų svarų 1949 m.

Rezultate karvių sumažėjimo ir gyventojų padidėjimo dešimties metų periode vienai karvei maitinamų žmonių skaičius padidėjo iš 3,06 į 3,74.

Paskutiniiais metais visame krašte buvo 450.000 pienui gaminančių ūkių ir pieno gamy-

ba, kaip minėta anksčiau, pasiekė 16,8 milijonų svarų. Įvairiose farmose krašto viduje buvo sunaudota 90,5 proc. pagaminto pieno kiekio. Pieno sunaudojimas visose jo formose yra 1,15 kvartos per dieną kiekvienam gyventojui. Suvartojamas kiekis lyginasi su 1,54 kvartos Airijoje, kuri pieno suvartoja daugiausia pasaulyje, 1,4 kvartos Naujojoje Zelandijoje, 0,81 kvartos USA; Indijo-

je suvartojama tik 0,20 kvartos.

Pieno sunaudojimas. 9,5% pagaminto pieno eksportuojama pieno produktų formose: sūrio, kondensuoto pieno, pieno miltelių.

Netoli pusės — 47% pieno yra sunaudojama sviesto gamybai. Ši skaitlinė lengvai leidžia suprasti margarino itaką mažinančią pajamas ūkininkams, kurie parduoda pie-

ną sviesto gamybai. 1949 m. pieno suvartojimą lygindami su suvartotu kiekvieno asmens 1948 m. rasime jį mažesnę net 8%, kas ir yra pradėtos margarino gamybos rezultatas.

24,2% yra suvartojama šviežio pieno ir grietinės pavidaluose.

Viena iš rimtų priežasčių šviežio pieno kainos padidėjimo yra padidėjimas išlaidų perdirbant, parduodant ir prista-

tant iki vartotojo durų. Geriausia priežinonė kainos sumažinimui būtų pieno pristatymas kas antrą dieną, žinomas kituose kraštuose. Bet tas mažintų pieno kokybę.

Dauguma galvoja, kad šviežio pieno kaina yra peraukšta ir mažina jo sunaudojimą. Išrieš nutardami pienui pakeisti kitais produktais turėtume pagražinti pragyvenimo brangumą 10-ties paskutinių metų lai-

kotarpyje ir mūsų nusteibimui rasime, kad pieno kaina pakilo tik 56—65%, kai kitų maisto produktų kainos pakilo 100%. Kai kurie iš jų pakilo net 157%.

Iš 19 ct. mokamų už pieno kvortą, 10,5 ct tenka ūkininkui, 2 ct tenka perdirbimui, 5 ct — pardavimui ir pristatymui, 1,25 ct administracijai ir taksams ir 1 ct lieka netto pelno. Iš 7 ct kainos padidėjimo už pieno kvortą, 5 ct tenka ūkininkui ir 2 ct perdirbėjui.

10% viso pieno kiekio yra sunaudojama ūkininkų namuose.

7,4% pieno yra sunaudojama sūrių gamybai. Kanadiečiai yra vieni iš tų, kurie naudoja sūrio mažiausia. Kiekvienam gyventojui praėjusiais metais teko 4 svarai sūrio. Jei mes neeksportuotume sūrio, galėtume jo ganybai naudoti tik 5% pieno kiekio.

4,9% pieno sunaudojama šerti jauniems guvuliams. 4,5% koncentruoto pieno gamybai, 2,5% ledų gamybai.

Reikšmė kraštui. Ne visada pilnai įsivaizduojame, ką reiškia pieno pramonė mūsų krašto ekonomijai gyvenimui. 17% bendro gyventojų skaičiaus arba kiekvienas šeštas kanadiečių tiesioginiai ar netiesioginiai priklauso pieno pramonei.

Metinė pagaminto, perdirbto ir parduoto pieno ir jo produktų vertė siekia 600 milijonų dolerių. Kiekviena šeimininkė vidutiniškai išleidžia 20 ct. iš kiekvieno dolerio pienui ir

(Nukelta į 6 psl.)

Naujos Maskvos direktyvos komunistams

„Daily Mail“ korespondentas, nenurodymas šaltinio, bet patikindamas žinių tikrumą, praneša apie neseniai Berlyne įvykusį komunistų atstovų pasitarimą, kuriame Maskvos buvo duoti nauji nurodymai dėl tolimesnės veiklos Vakarų Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Belgijos, Olandijos ir Luksemburgo komunistų vadams. Maskvos instrukciją su daro šie svarbiausi klausimai:

1. Visomis priemonėmis dinti tarp JAV ir Britanijos pažiūrų priešingumų Formozos klausimu;

2. Dar daugiau sustiprinti pradėtą taikos akciją;

3. Suintensyvinti propagandą dėl atominės bombos uždraugimo.

Komunistų manymu, juo daugiau pasisekimo turės ši propaganda, tuo mažiau amerikiečiai turės drąsos šį ginklą panaudoti. Berlyne įvykusio

komunistų vadų pasitarimo dalyviai susidarė įspūdį, toliau rašo „Daily Mail“, kad Maskva arba dar visai neturi atominės bombos arba ji šioje srityje padariusi mažą pažangą.

4. Berlyno pasitarimų metu duota nurodymų ateityje neorganizuoti streikų, jei nėra mo-

ISAKYMAS „NUTILDYTI“ TREMTINIUS

Vienas nepartinis Rotterdame laikraštis paskelbė tekstą naujo slapto įsakymo sovietų agentams. Tame įsakyme ypač daug dėmesio skiriama politiniams pabėgėliams. Įsakymo dalis liečianti tremtinius taip skamba.

„Labai yra svarbu tarp įvairių pabėgėlių tautinių grupių sukelti nesantaiką. Šio tikslo siekiant panaukti ūkininkus ir nacionalinius nevienuodumus. Taip pat atštrinti nesantaiką tarp politinių vienos ar kitos tautybės grupių, griauti jų kultūrinį gyvenimą. Įscentizuoti skandalus, kuriais būtų kenkia-

rengti protesto mitingų prieš vakarų ginklavimąsi ir ginklų tiekimą kitoms valstybėms. Geriau paruošti smogiamuosius būrius sabotazo aktams atlikti;

5. Komunistai neprivalo organizuoti streikų, jei nėra motyvuojami.

Visomis galimomis priemonėmis griauti pabėgėlių pasitikėjimą ypač tose valstybėse, kuriose remia jų emigraciją, kaip JAV, Kanada, Argentina ir Brazilija. Būrina siekti, kad ekonomiškai pabėgėliai nu-

smuktų.

Komunizmui pavojingus pabėgėlius nutildyti.

Vietinių gyventojų ir pabėgėlių santykius paversti vieša neapykanta.

tyvų, dominančių platesnes gyventojų mases. Pagrindas ras tūsi, pavyzdžiui, tuo atveju, jei dėl didinamos ginklavimosi programos reikštųsi infliacija ir kainų kilimas.

6. Galiausiai, instrukcijos gale, duodama taktinių naujų nurodymų vakarų Europos komunistams. Kadangi vykstančiuose rinkimuose nėra vilčių pasiekti daugumos, tad ypač kreiptinas dėmesys į užmąnytų darbų kokybę. Taip pat pamintama, jog kai kur vakaruose artimiausiu metu gali komunistic partijai tekti pereiti į pogrindžio veiklą.

Baigdamas „Daily Mail“ korespondentas pažymi, kad Berlyne įvykusio komunistų vadų suvažiavimo nuotaka nebuvo optimistinė. Kėrejos klausimas nelaikomas planingai įvykdytu. Taip pat suvažiavime nešimam ženkly, kurie rodytų, kad karas Europoje būtų neišvengiamas.

jo kažkas vaidintis. Bet, — sako p. Rokas, — apie tai jums geriau papasakos Povilas Braknys, kuris apie tai geriau žino. O aš jums papasakosiu apie kitą panašų atsitikimą. Jūs pats dar galėsite patikrinti nes tas asmuo, kuriam vaidinasi, dar gyvas.

Ir p. K. Rokas išdėstė štai kokią tos velniavos istoriją:

— Počenčaly (P. St. Ch.) gyvenimo tulas Staniulis. Turėjo žmoną ir vaikus. Bet mirė. Ir našlės namuose pradėjo vaidintis. Kai tiklatai sutemsta ir ateina naktis, — kambary pradedo šelti, dūkti: mėjo lovą, atsiranda tartum vėjas, duris tranko, ir žmonėms nėra gyvenimo. Našlė pasikvietė pažįstamą Popieraitį. Bet nieko nepadėjo. Tas pat tamsoje dūkimas. Kai uždega šviesą, viskas nutyla. Kai tiklatai vėl švieša užgesina — vėl dūkimas. Tai man pasakojo pats popieraitis. Tas vaidinimasis taip pradėjo gąsdinti žmones, kad plačiai pasklidęs gandas. Kartą pas mane užėjo keturi stambūs ukrainiečiai ir klausia, kur vaidinasi? Esą jie tą velniavą sutvarkysią. Aš juos nuvedžiau pas našlę Staniulienę, — sako p. Rokas. — Ukrainiečiai klausia ją:

— „Ką duosi, kad sutvarkytume reikalą?“

— „Na, ką gi“, — atsako Staniulienė, — „statau bonką degtinės“.

— „Gerai, — sako ukrainie-

čiai, — „duok!“ — Pasistatė ir geria. Tiklatai kaip tenka ant stalo kibirą su vandeniu!.. Ukrainiečiai, kaip įspyrty, išbėgo, onaslė vėl neturi ramybės. Kas daryti? Nuėjo pas kunigą Šimkų. Tas patarė už Staniulį nesimelsti, įdėvė neprasižiojančių aguonų sėklų, liepė jas pasėti ant kapo ir pasėjus nueiti nuo kapo atbulai. Staniulienė padarė, kaip buvo sakyta, ir vaidinimasis išnyko. Tik po kurio laiko Staniulienė sumanė pažiūrėti, kas gi daro su tomis pasėtomis aguonomis? Jos, pasirodo, sudugiosios ir gražiai auga. Bet kai tiklatai sugrįžo iš kapų, — vėl vaidinimasis prasidėjo... Ji vėl pas kunigą Šimkų. Tas vėl sako — nereikėję lankyti. Vėl davė aguonų ir nurodė kaip reikia pasėti ir tt. Nuo to metų vaidinimasis išnyko. O našlė Staniulienė vėliau ištekojo ir dabar laimingai gyvena. Bet apie visa tai jūs galite geriau sužinoti iš jos pačios. Be to ir Braknys ir Staniulienė yra vieni iš seniausių čia atvykusių lietuvių. P. Braknys jums tikrai galės labai daug papasakoti apie pirmuosius lietuvičius. Jis juk yra vienas iš vyriausių, atvykusių Kanadon, — už baigę p. Rokas.

Padėkojęs p. Rokui už įdomias žinias, būdinančias pirmųjų lietuvių išvyčių psichologiją bei galvoseną, aš taikau žingsnius į kitus senuosius lietuvičius. (Bus daugiau)

Kaip Kanadoje kūrėsi lietuviai

ISTORINĖS MEDŽIAGOS APYBRAIZOS. PASAKOJA KLEMEN SAS ROKAS.

6. — Beieškodamas darbo (1914 metais), užsidūriau ant policininko būdelės, kurių tada, kaip dabar verbuojant kariuomenės savanorius, buvo nemaža pristatyta Montrealio trotuaruose. Mat vyko Pirmasis Pasaulinis karas. Policininkas man tuojau:

— Come in, come in!... — sako (jeik, jeik).

Įėjau. Davė gerą čerką džino. Kitą. Sako:

— „Pasirašyk... ir viskas bus O. K.“

— „Reikia“, — sakau, — su žmona pasikalbėti. Matai, turiu žmoną, vaikus...“

— „O, tai niekis. Viskas gerai. Žmona ir vaikai bus aprūpinti, — pasirašyk, — sako.“

— Parėjau namo, — tęsia p. Rokas, — jau kaip ir išsigėręs, nes policininkas man suvertė dar čerką degtinės... Ir sakau žmonai: „Eisiu į kariuomenę... Tu būsi su vaikais apūpinta... O darbo nėra.“ Bet kur tau. Žmona sako: „Eik, bet jau ir negrįžk, jeigu palieki mane vieną su mažais vaikais... Gal sugrįši be rankos ar be kojos... Kur aš tave dešiu?... Taip ir teko likti be-

žygių ir be pasižymėjimo medalių... — juokauja p. Rokas. Po vienuolikos nedarbo mėnesių susiradau darbo geležies fabrike, kuriame dirbau... 23 metus! Per tą laiką susitaučiau pinigų ir pasistaciau 5 namus. Vieną pardaviau, 4-ris ir dabar turiu. Jais aprūpinau vaikus — 4 sūnus, kurių tik vienas vedęs, o 4 dukterys ištekęsios ir viena vienuolė.

— Ar atvykę į Kanadą daug lietuvių radote? — teiraujuosi.

— Visai nedaug. Tiklatai ke lios šeimynos. Pirmųjų lietuvių jau nėra, — jie jau išmirę. Užsilikę esame Jonas Čepaitis Goosvillige, Tamošaitis Rosemounte, Povilas Braknys Rosemounte, kaimynas Antanas Jankevičius Ville Lasalle, Jonas Gričius miesto centre, aš, na, gal, dar vienas, kitas.

Mūsų kaiba vėl nukrypsta į Montrealio praeitį. P. K. Rokas, žiūrėdamas į tolį, kuriame tartum ją mato, vėl pasakoja:

— Montrealis visai kitaip ta da (1908 metais) atrodė. Tiklatai miesto centras, apie St. Catharine, buvo išgrįstas kevirtaisiais akmeminis. Kitos miesto dalys buvo negrįstos, purvi-

nos ir nešvarios. Ir St. Catharine's šaligatviai buvo lentiniai. Kai eini po lietaus, tai kai kurią lentelę prispaudi, — kad duos vandens ar purvyno srovė — visą apipila... Elektros mieste buvo. Tiklatai pats centras turėjo elektros. Šiaip viskas buvo apšviečiama žibalu.

Visose krautuvėse buvo tiklatai žibalinės lempos. Nei Verduno, nei Ville Lasalle visai nebuvo. Dabartinio Verduno vietose telkšnoj pelkės ir augo raištai, kuriuose perėjosi antys... Už Frontenac taip pat buvo baidži uost visose Amerikoje.

Juk Montrealio uostas mažesnis tiklatai už New Yorko, o kai aš, tiklatai atvykęs, staciau ten šades, jis buvo dar visai mažas.

— Ką tai reikštų? Kaip Tamsta, p. Rokai, galvoji? — teiraujuosi, norėdamas išgirsti to praktiško 4-rių namų savininko nuomonę.

— Man regis, jeigu miestas kyla, tai yra sąlygos jam kilti.

Man regis, jeigu miestas kyla, tai yra sąlygos jam kilti.

Žmogus žemės rankose

VIKT. MALDEIKIS

Knygų pasaulyje ir vėl nauja knyga — B. Rukšos poezijos rinkinys „Žemės Rankose“. Rinkinio autorius, poezijos besidomintiems, pažįstamas gana seniai. Eilėraščiai, kuriuos jis spausdindavo periodikoje, skyrėsi iš kitų savo forma ir stiliumi bei minties savitumu. Patriotinio arkluko Rukša nebuvo pabalnojė, rodos, nė karto. Taip pat nesigraudeno nei Dievo, nei dangaus vardu. Negalima sakyti, kad tai yra dideli plusai, bet ir minuso dėl to neverta stątyti. Netikusių giesmių apie tėvynę ir Dievą ligi nuobodumo prigirdo kiti. Apie jų literatūrinę vertę nekarta spaudoje buvo pasisakyta. Atrodo, kad tos dvi temos yra skirtos tiems, kurie nieko savo nesugeba pasakyti ir yra nevykę Brazdžionio, Kiršos ir Bradūno sekėjai.

Apie ką gi Rukša dainuoja savo pirmoje knygoje? Nevyskusi meilė? Rožės ir mėnuų? Melancholišką prisipažinimą? Priesaikas alyvų pavėsyje ir donžuanišką apgaudinėjimą? Iš karto turime atsakyti, kad tokio limonado Rukšos knygoje nėra ir dūšavinių ir glamonėjimų mėgėjams ir mėgėjomis jis nepriimtinas. Žemė, būtis, žmogaus, daiktų ir praeities meilė, jaunystės pavasario iūžis, nešas nerimą ir nusivylimą, aukso ir žemės grumstų konfliktas, ruduo, klajoklio dalia, nuodėmės, savijudžiai ir degančios skriaudos, — štai Rukšos tematika, kurioje poetas daugumoje yra stiprus, savas ir mokas nuoširdžiai išsiskirti.

B. Rukšos knyga suskirstyta į tris skyrius: ugnies šokis, saulėlydžio giesmė ir išsilaisvinimas. Pirmąjame skyriuje autorius yra skaidrus ir pilnas jaunatviškos jėgos. Myli žemę ir gyvenimą. Nebuvo tau būtis relikvija ar sakramentas. Užgesęs liūdesingų valandų Nebuvo tau ruletė, kur apgaulingai sukas. Nes žemė tiek kankinančiai Tik ta viena mintis, kad žemėje gyventi Yra vien laimės gabaliukas. (Tik laimės gabaliukas — 11 pusl.)

Jaunatvės jėga veda poetą nuo pradėjo ir neramumo. Kartu su klajūnais kalnais, kuriuose jis laukia svaigaus kri-
riom spalvom ir tonais. Bet

timas, nors ir žino, kad tas krikstas antrą kartą nepasikartos. Bet kristi yra svaigu ir neverta per anksti paklysti ramu mo soduos, kuriuose tylos kupini medžiai gali užmigdyti paruosį klajūno širdį. Ir atveda poetas į jo kelią moterį, kuri klajūnui sušunka:

Tai aš elastingais panteros žingsniais
Nejuntamai į savo kelią ateinu
Ir kad pavargęs niekadosis
nebesustingtum,
Aš uždegu tavyje tūkstančius ugnių...
Tegu liepsnodamos jos šauks
tave, vilios
Paklydus soduose ramumo ir tylos...
(***, 10 pusl.)

Kada žmogus yra uždegtas „tūkstančių ugnių“, jis amžinai nerimsta. Pilnas svajonių jis ir sapnuose gyvena: Aš esu šianakt šių rūmų

maharadža
Ir šių sodų dyvinių karalius.
Niekas taip žmogaus buities pagražint
Kaip kad aš šioj žemėje negali.
Skamba muzika ir dainos mano rūmuos,
Jaunos, gundančios merginos šoka.

Vynu, metų tūkstanties senumo,
Aš svečiam už jų draugystę moku.
(Pavasario nakties sapnas, 19 pusl.)

Viso eilėraščio, taupydami vietą, necituojame. O norėtųsi pacituoti, nes jis yra vienas iš geriausių pirmojo skyriaus eilėraščių.

Pirmojo skyriaus poezija — gyvenimui, pavasariui, moteriai ir žemei. Ypatingai stipriai nuskamba meilė žemei: Nebesustok sau lino marškinių atsegti — juos švelnūs pirštai žemės dukterų atsegs,
Ir jau turėsi tu be jokio saiko degti,

Užgesęs liūdesingų valandų žvakes...
Nes žemė tiek kankinančiai svaigi šianaktį
Ir tau jos meilės, tvaiko jos širdies užteks...
(Ugnies šokis, 12 p.)

Antrojo skyriaus poezija pilna pradėjo ir neramumo. Tas nerimas banguoja įvairiom spalvom ir tonais. Bet

Pranas Giedrys

VIENIŠOS VASAROS.

TOS vasaros vis eina ir eina... ir mane palieka vieną... taip kaip daigį paliai tvorą...
Jau iš šitos vasaros nelaukiu nieko — ir keista: nieko ir nenoriu...

Tiesa, pavasarį sušvitę buvo saulėj kažkokį švelnūs ir rusvi plaukai...
bet aš per lėtas užgimiau šiam pasauliui — ir Ji mačiau jau bastos su kitu pritemusiais laukais...

VASAROS PAVAKARĖ.

PAUKŠČIAI, sparnais mėlynais ir raudonais, krykščia po alavo dangų...
ir merginos, pakaišytai sijonais, taškos upėj ir žvengia...

Bet man jau širdies neužgauna, nei tai, kad jie krykščia, nei tai, kad jos kvajotas.
Aš, turbūt, jau nejaunas... aš, turbūt, jau tikrai nebejaunas, kad net nežiūriu mergaitėms į kojas...

„Draugas“ skelbia poezijos konkursą

1. Pasikutinė data konkursui skiriamoms eilėraščiams įteikti — 1950 m. lapkričio 1 d.

2. Už du geriausius eilėraščius skiriamos premijos: I — 50 dolerių ir II — 30 dolerių.

3. Premijuotiniams eilėraščiams nustatyti teisėjus paskirs: du Rašytojų Draugiją, du Lietuvių Kultūros Institutas ir vieną „Draugas“.

4. Tema paliekama pasirinkti pačiam rašytojui. Pageidaujama, kad eilėraščių būtų parašytas mašinėlė ir neilgesnis kaip du ar trys puslapiai.

5. Autorius gali siųsti vieną, du arba tris eilėraščius, pasirašytus tuo pačiu slapyvardžiu. Premija galės būti skiriama tik viena tam pačiam autoriui.

6. Kūrinius siųsti adresu: Poezijos Konkurso Komisijai, „Draugas“, 2334 S. Oakley Ave., Chicago 8, Ill.

7. Sprendimo nešališkumui patikrinti autoriai turi pasirašyti slapyvardžiu, o atskirame uždarytame voke pažymėti savo tikrąjį pavardę ir adresą, taipgi išrašant siunčiamų eilėraščių pavadinimus ir pasirinktą slapyvardį.

Jie sugebės save, tik nežinia Kas jiems karaliaus, griuvusio nuo sosto, Jaunystės ir garbės kaina...

Labiausia, galbūt, išskirtini šio skyriaus eilėraščiai yra: Iš sižadėjimo giesmė, Vasara, Vagis, Nuodėmė, V. K. Sesuo, Pėdsakai, N. N., Jau nėra viliojančio, Poeto namuose, Aš negirdžiu ir tikrai nuostabus eilėraščių šauksmas. Cituojame ištiesai:

Mes klūpome prie žmogaus nušauto, Seno eglės miško pakrašty, Ir malda tikėjime nuplauti Jojo sielą rudeno naktį. Šaukė žvaigždės mums iš aukšto skliauto, Kad ir mes gyventi neverti Ir tik šiaip sau klūpome prie nušauto

Paveikslą ras kiti ir juo išpuošti (Bus daugiau)

kius, skaitytus knygoje. Apie tų knygų autorius, šekspyrus ir šatobrianus. Žinojome, kad Juozas rašo, nes jo pavardė dažnai matydavome žurnaluose.

Toliu sekdavau aš. Žinoma, mano kalba buvo apie tūzus ir devynakes, apie kortų kalades ir laimėjimus. Kalbų pabaigai visada leidavome Henriką. Jis buvo humoro žinovas. Viską užbaigdavau gardžiu juoku. Ir šiandien aš prisimenu jo pasakojimą, kaip kartą traukinyje važiuo kunigas ir žydų rabinas:

Kunigas važiuodamas išalko ir ėmė valgyti sumuštinį su kiauliena mėsa. Iš prigimties būdamas svetingas, nieko nepagalvojęs, pasiūlė užkasti rabinui. Po to, vienas antrą atsiprašė. Kunigas baigdamas pokalbį pridėjo:

— Bet geras dalykas kiauliena...
Atsiveikinant rabinas tarė:
— Nuo manęs perduokit savo žmonai linkežimų.
— Jūs suklydote, mes žmonių negalime turėti.
— Bet geras dalykas žmona, — baigė rabinas.
Taip jis mums pasakodavo, kol apimdavo miegas.

Kai mūsų lėktuvų trejkė grįždavo iš skraidymų, žemai pasilinkusieji draugai sakydavo:
— Grįžta du pramuštalgalviai ir rimtasias.
Visi mus mieliai sutikdavo ir klausydavosi mūsų išgalvotų kelionės nuotykių.

Laikas bėgo. Artėjo ruduo. Universitetan susirinko studentai. Visame mieste gyvenimas pagyvėjo. Mūsų trejkė dažniau pradėjo eiti į pasivaikščiojimus. Būdavo ir taip, kai Juozas su Henriku manęs neprikalbėję eiti kartu, mane palikdavo gatvėje, ir kiekvienas nužingsniuodavo priešinga kryptimi pas savo išsivajotąsias. O aš tada ramiai sėdėdavau kine.

Aš pastebėjau, kad Juozas kas kartą darėsi mažiau šnekus ir susirūpinęs. Grįžęs iš miesto nerūpingai peržvelgdavo užduotas pamokas ir numesdavo užrašus. Iki šiol ešes pirmuoju mokiniu, ėmė svyruoti, nebeatsakydavo ir lektorių klausimus, viską darė nerūpestingai. Mes žinojome, kas yra to priežastimi, bet ir vienas nenorėjome kalbėti.

Juozas buvo įsimylėjęs gražiausią medicinos fakulteto studentę Liudą. Su Liuda aš buvau pažįstamas iš gimnazijos laikų. Ir dabar, kai ją susitikdavau, visada sveikindavau. Liuda tikrai buvo graži. Tą jausdama, ji kėlėsi puišybėn. Jos tėvas buvo apskrities inžinierius. Užaugusi turtingoje šeimoje, visur ji mėgo prabangą, o Juozas buvo valdžia raštininko sūnus. Jo tėvas jam daugiau nebegalėjo padėti, nes visus pinigų buvo išleidęs, kol sūnus baigė gimnaziją. Juozui prasinūsti ir gyvenimą, vienintelis kelias liko Karo Aviacijos mokykla.

Mes žinojome, kad prie Liudos, kaip povai sparnus suka aukštesni karininkai ir visokie bankų tarnautojai. O tas, jai duoda dar daugiau garbės ir orumo. Tokiai išsipūtelėjusiai per žemos pasidavė draugės ir Juozas. Žinoma, kam jai reikalingas tik atėity būsimas leitenantas, jei ji galėjo už paran

Heretiko galas

Trockio nužudymo organizatoriai, matyt, tikėjosi, kad žutanui Babič, Didž. Britanijos dikas arba pabėgs arba bus vie toj užmuštas. Jie nenumatė trečios galimybės, kurią sudarė pats Trockis. Nors jau be 13 d. Tolimesni tyrinėjimai parodė, kad Babičas, kilus Ispani jos pilietiniam karui, išvyko te nai ir savanoriu įstojo į vyriausybinkų kariuomenės Tarp-tautinę brigadą, kurioj kovoda mas ir žuvo. Ispanijos valdžios įstaigos tuomet patvirtino jo mirtį.

Kas, galimas dalykas, po to įvyko, galima spėti iš generolo Walterio Krivicko patiektų informacijų. Šis buvęs bolševikų generolas, anksčiau buvęs sovietų karinės žvalgybos Vakarų Europoje viršininkas, atsisakė grįžti į Sovietų Sąjungą ir pabėgo į JAV (kur vėliau buvo rastas viename Vašingtono viešbučio kambaryje revo-verio kulka nužudytas). Savo anuo metu išgarsėjusioj knygoj „Slaptoji Stalino tarnyboj“ Krivickis rašė, kad pilietinio karo metu visiems Tarp-tautinės brigados nariams buvo viršininkams. Zuvusių tos brigados narių pasai buvo siunčiami į Maskvą, kur patyrę dokumentų klastotojai juos „pataisydavo“ ir įteikdavo savo slaptiesiems agentams, siunčiamiems su specialiomis misijomis į užsienį.

Vykstant Monardo bylai, jo kalėjimo celė visuomet buvo ap rūpinta gramofonu, plokštelėmis ir knygomis, o valgį jis gaudavo iš brangiausio restorano. Už visus šiuos dalykus buvo apmokama per jo advokatą iš fondų, kurių tikrasis šaltinis pasiliko tų advokatų profesinė psalptis.

Byla užtruko ištisus mėnesius ir ji dar nebuvo baigta, kai Hitleris užpuolė Staliną, tuo būdu padarydamas Staliną keičiamais metams demokratijų sąjungininku. Pagaliau 1943 m. balandžio 16 d. Meksikos šeštasis baudžiamasis teismas nubaudė Jacques Mornardą 20 metų kalėti už iš anksto apgalvotą žmogžudystę. Savo sprendime teisėjai pskelbė: „Mornardo elgesys nuo to laiko, kai jis atvyko į Meksiką, kol jam pavyko užmegsti kontaktą su Trockiu ir vėliau, tėra tik falsifikacija ir dirbtinumas. Teismas turi paskelbti, kad autentiškas kanadiškas pasas. Franco Jacsono ar Žako Mor

pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

Tačiau JAV konsulato Meksikos City archyvuose buvo rastas Franko Jacsono prašymas išduoti jam tranzitinę vizą per JAV į Montrealį. Prašyme buvo įrašytas jo paso numeris, jo išdavimo data ir vieta: 1905 m. birželio 13 d., Lovinac, Jugoslavija. Kanados valdžios įstaigos surado, kad tuo numeriu, kurį Jacsonas nurodė savo prašyme vy-zai gauti, tikrai buvo išduotas autentiškas kanadiškas pasas.

Beveik kiekvienas tolesnis tyrinėjimų žingsnis dar labiau sustiprino nuomonę, kad Jacsonas (ar Mornardas ir Vandendrezdas) ne tik melavo apie savo asmenį, bet ir visi kiti jo parodymai buvo išgalvoti.

Paklaustas apie Kanadišką pasą, Jacsonas negalėjo atsiminti jokių kitų detalių, išskiriant tik vardą „Frank Jacson“. Jis sakėsi, kad jis niekuomet to dokumento atidžiau netyrinėjęs ir netgi nežinojo, kada ir kur tas tariamas Frankas Jacsonas buvo gimęs.

KERŠTAS

Jonas Nevardauskas.

Be meilės žmogus yra tik pusė žmogaus, tik popieriaus skiautėlė su keliomis datomis ir atstiktikiniu vardu: ir jis puikiausiai gali mirti.

Erich Maria Remarque.

Mes buvome trys geri draugai: Juozas, Henrikas ir aš. Mūsų draugystė prasidėjo iš pirmųjų dienų Karo aviacijos mokykloje. Per tuos metus mes taip susidraugavome, kad negalėjome priprasti, kaip bus, jei kada reikės mums skirtis. Nė vienas nebuvome pagalvoję, kad trečiaisiais draugystės metais, mūsų tarpe įvyks skaudus įvykis.

Visi trys mes buvome šviesiaplaukiai. Henrikas ir aš vidutinio ūgio. Juozas kiek aukštesnis ir plonesnis. Rikiuotėje, aš su Henriku visada stovėdavau greta, o Juozas stovėdavo arčiau kolonos priekio. Mokyklos bendrabutyje mūsų lovos irgi buvo iš eilės: Juozo, Henriko ir mano.

Juozas buvo rimto būdo, kartais mėgdavo pajauokauti ir prisidėdavo prie mūsų šposų, nors tas nesiderino prie jo įgimto kuklumo ir rimtų veido bruožų. Gal darė tik tam, kad palaikytų mūsų draugystę, o per tą mes jį pamilome. Henrikas ir aš visur buvome vienodi. Už visokius šposus, bausmių nesuskaitydavome.

Mus gerai pažino virėjai ir kitas personalas, kaip be eilės bulvių skutėjus. Didėnių bausmių mes neužsipelnėdavome. Tuo viskas ir baigdavosi, nes pamokose buvome abu geri mokiniai.

Nei namuose, nei čia didelių turtų pas mus nebuvo. Kiekvienas turėjome po lagaminą ir kiekvienas žinojome, kas juose sudėta.

Pas Juozą buvo daug literatūrinių knygų, romanų. Gražioje rėmuose inergaitės fotografija, kurią jis vadino Liuda.

Išskyrus mokyklos vadovėlius, pas Henriką buvo tik vienas meilės romanas, ir jame sudėta keletas merginų fotografijų ir laiškų. Be to, jis turėjo nuosavus šachmatus, kuriuos, po nepasisekusio žaidimo dviem saujom įmesdavo į lagaminą.

Pas mane nebuvo nei romanų, nei fotografijų, tik kelios kortų kaladės, prie kurių aš praleisdavau visą laisvą laiką. Tuo buvau patenkintas, nes visi mane vadino kortininkų čempionu. Po repasisekusios meilės, mylėti daugiau nebebandžiau. Į viską buvau spjovęs. Gyvenau su ta mintimi, kad ožka pati ateis prie šieno.

Vakara is visi kantriai išklausydavome vienas kito pasakojimų. Juozas mums pasakodavo apie visokius nuoty-

Lietuva bus laisva

JAV MINISTERIO LIETUVAI DR. OWEN NOREMO KALBA

Visas pasaulis sutinka, kad agresija yra blogas dalykas ir turi būti baudžiama. Tačiau ne visos valstybės sutaria, kas yra agresija, ir iš to kyla sunkumai. Hitleris manė, kad Musolinis nesuklydęs siūsdamas italų kariuomenę į Etiopijas te ritoriją, nežiūrint fakto, kad likusis pasaulis tą veiksmą pasmerkė kaip nekrikščionišką ir nevertą civilizuotai tautai. Musolinis ir Stalinas principu sutarė su Hitleriu, kai šis paleido galingą Vokietijos ginklo jėgą priešais mažesnes tautas su tariamu tikslu praplėsti vokiečių tautos gyvenamąją sritį.

Didelis tarptautinės geros valios laimėjimas buvo pasiektas tada, kai Chiurčilis ir Rooseveltas susitiko Šiaurinio Atlanto vandenynėse ir paskelbė Atlanto chartą. Lūdna vėlesnioji jo paraiškimo istorija jau yra visiems gerai žinoma pasaka, kadangi nei britų nei amerikiečių tautos neįsivaizdavo, kaip jų padaryti veiksminga. Musų vadovybė laipsniškai nusigynė iki metodų „šuo eda šunį“, kur net pats velnias buvo sveikinamas kaip sąjungininkas. Iš to sekė draugystė su Sovietų Rusija su visomis ja lydinčiomis blogybėmis. Mes iki šiol gyvename neatsigavę nuo tų morganitiškų vestuvių blogų padarinių ir vis dar tebe mokame už tai duoklę. Kritikuodami Sovietų Sąjungą už jos klaidingumą ir blogus darbus, turime pamiršti įvertinti jų pastovumą. Ji visuomet buvo barbariška ir visuomet tokia bus. Jau nuo Džengis Kano laikų ji visuomet naudojo dvivaidę politiką ir nusistatėsi ją tęsti. Ji kalba apie demokratiją, bet turi apie tai visiškai kitą supratimą, negu mes. Ji kalba apie laisvę, bet turi galvoje tik tam tikrą įsivienijusią praktiką, kaip padaryti žmones, patekusius po jos valdžią, paklusniais vergais. Ji niekada neužmiršo prieš tą ją valdžiusių carų imperialistinių svajonių ir pasirengusi bet kokiems pakeitimams su tokiu tikslingu, kuriam neįmanoma pasipriešinti. Ji yra pasiruošusi įsigyti draugų ir sąjungininkų, atkakliai panaudojama komunistinė teorija, kuri kursto maištą prieš esančias valdžias, išskyrus tokias teritorijas, kur ji savo leteną jau uždejęs. Tų sąmokslininkų siekimų kaina — visas pasaulis.

Neįmaningu būdu Lietuva tapo artimas sovietinio imperialisto kaimynas. Buvo tikra nelaimė pasikliauti jos gerosios valios idealais ir kaimyniškumu.

Kai ta žmogūdybė įvyko Meksikoje, Lietuva jau buvo so vietų okupuota. Ir tuometinė, jau subolševikintoji, spaudojė buvo įdėta tik trumpa Tasso žinutė, kad, gi, tolimoji Meksikoje jo paties suvedžioto šalininko buvęs užmuštas didžiausias darbo klasės priešas ir kapitalistų batliaižis Leonas Trockis. Vadinas, nei Stalinas, nei sovietų NKVD čia nieko dėti. Tiek terado reikalo Stalinas paskelbti savo pavergtiems Rusijos ir okupuotų kraštų gyventojams apie vieno didžiausio ir gabiausio bolševikų vadų niekingą mirtį. Bet reikia manyti, su koku džiaugsmu Stalinas sutiko žinią, kad jo tarnas sąžiningai atliko jam pavestą kruviną darbą ir didžiojo bolševistinio heretiko ir konkurencijos laiko nebera gyvųjų tarpe.

Dabar pasaulis su nemažu susidomėjimu stebi, kokio glikimo susilauks kitas didis šių dienų heretikas maršalas Tito. Ar jis žūs nuo kulgos, nuo nuodų, ar nuo kirkos. Stalinas stengiasi visokias heretijas deginti raudona geležimi.

Baigus man kalbėti, valandėlę abuėjome tylėdami. Štai ga jis sustojo ir paklausė:

— Iš kur tu žinai, kad ji manęs nemylė? Ji man to niekad nepasakė.

Aš nusijuokiau.

— Nejaugi nematai, Juozai? Kaip draugui nenoriu skaudinti širdies. Tą mes visi žinome ir pastebėjome. Gal tu manai, kad aš tau pavydžiu? O ne! Man gaila jos, kad ji su tokiu charakteriu gimė, o dar daugiau gaila tavęs, kad tu dėl jos kankiniesi. Geriau vieną kartą būti sužeistam kar du, negu visą laiką kęsti adatų badomam. Esi karys!

— Meilė — ne seilė — nenurysi, — šaltai atkirto Juozas.

— Tai išspjauk! — supykęs atsakiau.

— Nei tavo, nei kito žodžių manęs nepakeis. Savo minties aš neišsakysiu, — arba... arba...

Ką galėjo reikšti jo pasakytas „arba“, aš nesupratau, o klausiti ir nervinti jį daugiau nenorėjau.

Tylėdami gatvėje ejo pro kapines.

— Užeinam, aš noriu ant suoiuko atsėsti ir pailsėti, — visai švelniai, be jokio pykčio ir tikrai gal sielos poilsio ieškodamas klabėjo Juozas.

— Einam geriau į kavinę, juk tu žinai, kad aš nemėgstu tylos, paminkli ir antkapių. Į šią vietą mumis ir nenoromis atveš, o kavinė gaili užsidaryti. — Tą sakydamas, aš nenorėjau jo jausmų užgauti, bet troškau ko toliau nuvesti nuo niūrios aplinkumos.

— Tu kalbi taip pat, kaip Henrikas, bet aš nepykstu. Jei visi vienaip galvotume, pasaulis būtų neįdomus ir nuobodus, kaip tau nuobodžios šios kapinės.

— Aš neisiu, — atsakiau. — Žiūrėti į tuos pilkus akmenis aš neturiu jokio noro. Kai dar kartą ten pažvelgiau, tikrai mane nukrėtė šurpas.

Mes grįžome namo.

Vienodai slinko rudenio dienos ir vakarai. Juozas darėsi vis tylėsnis. Jaučiau, kad to vakaro pasikalbėjimas nieko gero neatnešė. Tik Henrikas ir aš likome, kokie buvome anksčiau. Kartą Henrikas prikalbėjo Juozą eiti drauge į Metropolį, nes šokiuose tikrai būsianti Liuda. Kai sugrįžo, Henrikas man viską papasakojo. Jis sakė, kad Juozas tikrai ją yra išmylejęs, o ji ką myli, nežinia. Visą tą vakarą ji praleidusi su kapitonu, ir Juozą dėmesio nekreipdama, nors jis šoko su kitom ir gerė.

Po to pasimatymo Juozas pasijautė visiškai nugalėtas ir eina sakyti, kad dabar jam viskas nesvarbu.

Savo elgesiu aš atrodžiau nieko nemąs dėmesin, bet viduje buvau visai ne tas. Į viską žiūrėjau paprastom akim, bet širdy vertinau kitaip.

Staiga mirė Juozo tėvas. Kai iš laidotuvių sugrįžo Juozas, jis buvo labai pasikeitęs. Giliai įdubusios akys ir šaltas, ledinis žvilgsnis mane privertė suabejoti, ar jis galės viską kantriai pernešti. Aš pagalvoju, kad gyvenimas yra toks beširdis, kaip žmogus. Kas veža, tam ir krauna.

Bus daugiau.

KULTŪRINĖ KRONIKA

LAUKIAMA PRAKTIŠKA MENININKĖ

Anglijoje laukianti eilės į lai yra mielas ir kurį ji yra pasi- va yra pp. Zmuidzinų šeima, kuri išvykimo formalumus jau esanti sutvarkiusi. Deja, laivas sulaukti yra nelengva.

Pp. Zmuidzinų šeima yra aktyvių kultūrininkų šeima: p. Zmuidzinas — rašytojas, o p. Zmuidzinienė — Naruševičiūtė — dailininkė, pasižymėjusi savo darbais ir sugebėjimais.

Dabar, begyvendama Anglijoje, p. Naruševičiūtė-Zmuidzinienė yra įsigijusi naujos patirties ir praktiško priėjimo prie kasdieninio dailininkės darbo. Dirbdama lėmpų gaubtuvų fabriką, ji pašo gaubtuvus. Be to, ji talkina žymiai keramikos ir porceliano firmai, kuri indus eksportuoja į Kanadą ir JAV. Dailininkė daro stalo indų projektus. Jau šešius kompleksus yra sukūrusi, ir pagal tuos projektus fabrikas gamina indus. Be to, Anglijoje ji dalyvavo 7 parodų suvokime, kurių Yorko patį buvo iniciatorė ir organizatorė.

Be šio, taip sakant, taikomojo meno uždavinio, ji, kad ir mažai turėdama laiko, dirba ir grynojo meno srityje, kuris jai mu ypač tada, kai meška jau staugė už durų. Lietuvos, kaip respublikos, nuostabūs pažangos laimėjimai nebebuvo pakankamai išgelbėti jai nuo begėdiško užpuolimo, kada galinėjai draugai buvo užimti ant rojo pasaulinio karo kautynėmis. Pajudėjusi sovietų karo jėga ją nugarzdino vergijon. Šiuo metu jos gyventojai, kentėdami po kruviną tirono puspadžiū, žvelgia į ateitį laukdami išvadavimo dienos.

Lietuva yra laiminga turėdama gausų bičiulių ir gimnaitių būrį kraštuose, kurie nėra agresoriaus valdžioje. Tie žmonės atsimena laimingas dienas, kada buvo galima turėti savus namus ir gerovę, juoktis, dainuoti ir melstis. Jie nebus užmiršti savo laimingesniųjų brolių. Jokia jėga jų neprivėrs nu stoti vilties ir kapituliuoti Stalino vadovaujamos diktatūros užmačioms. Visi laisvę mylintieji amerikiečiai paduos jiems ranką šiame kryžiaus kare prieš blogio jėgas ir dirbs idant išvadavimo diena su Apvaizdos palaima netrukus galėtų ateiti.

Lietuviška krautuvė „Richard's Meat Market“ SAV. POVILAS PETRONIS. Lietuviškos gamybos dešros, įvairių rūšių mėsos, daržovės, groseterija. 5898 Verdun Ave., Verdun TR 0281

TEL. FI. 2682

Marche BOULEVARD Market

SAV. PAUL GUDAS, MESA, ALUS, GROSETERIJA, DARŽOVES. 6033 Monk Blvd., VILLE EMARD, Montreal.

Mesine ir maisto produktai SAVININKAS JUOZAS PAPLAUSKAS 1918 FRONTENAC, MONTREAL A TEL. FA 0209

ATEITIS BE ROPESČŲ. ŠEIMA APRŪPINTA. Geriausia proga apsirūpinti ateitimi ir išvengti gydymosi išlaidų jeigu laiku apsišausi.

„THE MACCABEES INS.CO.“ kuri jau 72 metus sąžiningai patarnauja ir draudžia nuo nelaimingų atsitikimų, ligos atveju ir specialiai mažamečiams vaikams. Informacijas teikia ir apdraudimą atlieka naujai paskirtas atstovas:

JONAS BERŽINSKAS, 88 Annette St., Toronto, Ont., telef. LY. 2816. P. S. Draudimas atliekamas ir provincijoje gyvenantiems (šeštadieniais ir sekmadieniais).

ESPERANTININKŲ KONGRESAS

Paryžiuje įvyko esperantininkų kongresas, kuriame dalyvavo 34 kraštų pastrečio tūkstančio atstovų. Konstatuojama, kad pasaulyje yra pusantro milijono žmonių, kurie kasdienine kalba laiko esperanto kalbą.

Idomu, kad esperanto kalbos kūrėjų yra dr. Zamenhofas, gvenęs ir tą kalbą kūręs Kaune. Ir dabar Alksoto priemiestyje yra Zamenhofo gatvė, kurioje gyvena ir esperanto kalbą kūrė dr. Zamenhofas.

Meksikos observatorija susekė naują žvaigždę, kuri paskutiniu metu susprogo. Iš didelės žvaigždės liko visai mažas.

LIETUVIŲ LIAUDIES DIRBINIAI JAV MUZIEJUOSE.

Amerikos JV muziejuose beveik visur randama lietuvių liaudies mezginių, audinių, drožinių ir kitų dirbinių, kuriuos muziejai įsigiję kaikiurios, gal, prieš šimtą metų, dar iš pirmųjų lietuvių ateivių. Dabar tie lietuvių liaudies dirbiniai jau tiekiami kaip Amerikos liaudies dirbiniai.

AIŠKĖJA GOLFO SROVĖS PASLAPTYS

Golfo srovė, kuri prasideda Meksikos įlankoje, teka paliai rytinius šiaurines Amerikos krantus ir atsidūręs į Grenlandiją, pasisuka Anglijos, o nuo šios — Skandinavijos kryptimi ir dėl kurio Anglijos ir šiaurinės Skandinavijos klimatas yra daug šiltesnis ir švelnesnis, negu turėtų būti pagal geografinį plotį, — ta Golfo srovė dar nėra pakankamai ištirta ir turi, kaip sakoma, paslaptis.

Dabar Vašingtono okeanologijos institutas pradėjo plačius tyrinėjimus ir jau daug išaiškino. Ekspedicija Golfo gyliai radoro pagalba. Kol kas išsiaiškinta, kad srovė yra daug greitesnė, negu buvo manyta — 25 kilometrus per valandą ir srovės plotis ne 160 km, bet 25. Tyrinėjimai tęsiasi.

Ypač idomi ir labai įvairi yra Golfo srovės fauna ir flora — augmenija ir gyvūnija.

Rašytojas Algirdas Gustaitis iš Philadelphiajos persilaikė „The Philadelphia Record“ apsigyveno.

Muzikas Juozas Gaubas, buvęs Vilniaus konservatorijos vicedirektorius, atvyko į JAV ir apsigyveno Dorchesterį.

SUSTABDO GUMOS GRINDINIŲ GRINDIMĄ.

Amerikoje buvo pradėti plentai grįsti guma. Guminiai plentai yra labai patogūs važiuoti: neduoda dulkių, minkšti, juose lengva vairuoti mašinas. O grindinio mylios kaina pašoks ta tiktai pastrečio tūkstančio dolerių. Bet žinant, kad guminiai plentai labai patvarūs ir negenda nuo oro bei temperatūros atmainų, tas pabrangimas gali išsilyginti patvarumu, amortizacija. Tačiau dabar, kai prieš akis karas, kuris pareikalauja labai daug gumos, yra įsakyta gumą taupyti reikalingesniems dalykams.

VAISTAS NUO ARTERIOSKLEROZĖS

Arterijų sukalkėjimas yra mūsų laikų didžiausia nelaime. Dėl arterijų sukalkėjimo — arteriosklerozės šiais laikais miršta labai daug žmonių. Daugumai staigių mirčių, dėl vadamos širdies smūgio yra mirtys dėl širdies maitinančių arterijų sukalkėjimo — arteriosklerozės. Nelaimės atsitinka todėl, kad širdies arterijos sukalkėja, pasidaro neelastingos, kietos, nepatvarios ir prie didesnio ir prie didesnio įsitempimo trūksta. O trūkys yra tas smūgis, nuo kurio seka staigi mirtis. Nuo arteriosklerozės atsitinka ir apopleksijos — staigios mirtys arba paralyžiai, kurie kartais pasiseka pagydyti, jeigu kraujo išsiliejimas į smegenis nesti perdidelis.

Dabar Chicagoje įvykusiame chemikų suvažiavime chemikė St. J. Ilka pranešė, kad ji išradusi vaistus, kurie šalina arterijų sukalkėjimą. Tai būtų didelis išradimas, jeigu jis pasirodytų tikras. Kol kas vaistai yra išbandyti tikta su žiurkėmis.

Skulptorius Mončys, gavęs stipendiją, atvyko Paryžių gilinti žinių.

Philadelphiajos lietuviai steigia teatrą, kuriam vesti išrinko komitetą.

Bur. op. sol. ir Kauno konservatorijos mokytojas Jonas Butėnas Chicagoje ruošiasi atidaryti dainavimo studiją.

Amerikos vargonininkų suvažiavimas naują valdybos pirmininku išrinko muziką A. Giedraitį.

Worcesterio prie parapijos steigiamas liuanistikos mokykla, kurioje šeštadieniais bus mokoma lietuvių kalbos, geografijos, istorijos ir dainų.

Bostone organizuojamas parapijos mergaičių choras.

Tel. HE 4114

S. MAZULAITIS

SIUVĖJAS

6920 Monk Blvd, Ville Emard, Montreal, Tramvajus 36.

Lietuviai laikrodininkas, turįs ilgametę praktiką,

ZUKAS ANTANAS

1062 Riverview Ave., Verdun, Montreal, Que. Tel. TR 2050, priima pataisymams įvairius laikrodžius. Darbas atliekamas greitai ir sąžiningai. Kainos žemesnės, kaip kitur. Už pataisymus garantuoja. Kreiptis vakarais po 6.30 val.

Jei Jums reikalingas elektrinis darbas šaukite

VIRBALL ELECTRIC REG'D

TEL. DO. 3655

Lietuvis Elektros Kontraktorius

Darbas garantuotas — Greitas patarnavimas

Visokios rūšies elektrų įtaisymas bei pataisymas

Laikau pardavimui visokius elektrinius reikmenis

Savininkas: STASYS VIRBALAS, TEL. DO. 3655

816 JEAN TALON, W, MONTREAL

MOKINKIMES ANGLISKAI

LESLIE MACKINTOSH

Anglų kalbos mokytojas tarptautiniame YMCA skyriuje Montrealyje.

SEŠIŲ MĖNESIŲ KURSAI PAŽENGUSIEMS MOKINIAMS.

Siųskite penkis dolerius reregistracijai ir mokėkite tris dolerius mėnesiui.

Rašykite: Leslie Mackintosh Reg'd., P. O. Box 294, Westmount, Quebec.

Winnipeg

WINNIPEG FORDO ATSARGINIŲ DALIŲ SANDĖLIAI.

Ford Motor Company of Canada savo klientų patogumui įrengia Winnipege, St. James distriktė, Sargen Ave., didelius atsarginių dalių sandėlius. Iš bendro 24 akrų sklypo ploto, pastatai užims 10 akrų žemės. Pastatai bus plyti ir plieno konstrukcijos su 75.800 ketvirčių pėdų grindų plotu. Statybai numatyta 900.000 dolerių. Sandėliuose bus laikoma apie 20.000 atskirų „Ford“, „Monarch“, „Meteor“, „Lincoln“ ir „Mercury“ automobilių dalių.

Tenka pažymėti, kad Fordo kompanija vakarų Kanados provincijose turi apie 200.000 savo klientų, važinėjančių Fordo gamybos automobiliais ir sunkvežimiais, be to, tūkstančiai naudojamų Ford ir Fordson traktorių.

TAUTOS ŠVENTĖ IR RINKLIAVA TAUTOS FONDUI

Sault-Ste-Marie, Ont. Tautos šventės minėjimą atlikome rugsėjo m. 10 d. arių katalikų bažnyčioje (267 Cathcart St.). Minėjimas prasidėjo pamaldomis, po kurių — tai dienai pritaikytas pamokslas pasakytas lietuvių kaitoje kun. A. Sabo. Po pamaldų bažnyčios salėje, po bažnyčia, įvyko susirinkimas, kuriame dipl. miškininkas A. Bajoras skaitė Tautos šventei pritaikytą paskaitą. Tolimesnė programoje — jaunieji mokiniai R. Karnėnaitė ir R. Motuzas gražiai pade-

klamavo eilėraščius apie Tėvyne, o vyresnės klasės mokinys L. Okmanas meniškai paskaitė poemą apie „dyputį Kriukutį“, kuris nenorėjo gyventi Tėvyne...

MANITOBOJE AUGA CITRUSŲ VAISIAI.

Apie 20 mylių į vakarus nuo Minnedosa, Manitoboj, Mrs. Morris Lavery savo ūkyje Newdale augina citrus vaisius. Mrs. Lavery tropiniame darže turi keturių pėdų aukščio apelsinų medžių, kuris išaugino du didelius apelsinus ir citrinos medelį, kuris praėjusiais metais užaugo 11 colių.

Grapefruit medelis, kuris augo lauke, praėjusiais metais rugsėjo mėn. buvo sunaikintas.

OTTAWOS NAUJIENOS.

Iš Ottawos į Toronto išsikėlė vet. gyd. dr. Zulusas, gaudamas labiau tinkamesnio darbo savo specialybėje.

Nors negausi savo skaičiū Ottawos lietuviškoji bendruomenė, tačiau už džiugu pažymėti, kad pastaruoju metu pagausėjo natūralių prieauglių: pp. Vaiciams, Zulusams ir Plėčkai čiams gimė po sūnų.

Paminėta Tautos šventė. Mišėjimas įvyko sekmadienį, rugsėjo 10 d. Sister of Service patalpose. Minėjimą pravedė B. nės P. kas arch. V. Trečiokas. Paskaitą skaitė A. Paškevičius, išsklaidęs opiusius šių dienų lietuviškosios išeivijos klausimus: išlikti lietuviams, per daug nesumažinti skaičių, ugdyti dvasinę kultūrą. Po paskaitos p. le B. Ragauskaitė paskaitė iš mūsų literatūros.

Gaila, kad vietos meninės pajėgos negalėjo parvaizinti minėjimo programos.

Malonu pažymėti, kad publikojamasis ir broliškos latvių tautos atstovų, kuriuos pasikvietė tie mūsų tautiečiai, kurie yra šalininkai praktiškai įgyvendinti lietuvių - latvių vienybę...

KONCERTAS - MINEJIMAS

St. Catharines, Ont. Rugsėjo mėn. 23 d. 6 val. vakaro, 177 Niagara St. (Ukrainiečių salėje), Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio St. Catharines skyrius rengia Tautos šventės minėjimą. Minėję dalį išpildys Toronto menininkai. Po koncerto bus šokiai ir žaidimai. Be to, veiks turtingas bufetas. Visus malonius tautiečius kviečiame atsilankyti.

LAS St. Catharines sk. v. ba.

TAUTIEČIAI, rašykitės iš kiekvienos Kanados vietovės apie lietuvių gyvenimą, sąlygas, darbus, atgimimus, rūpesčius, KLB organizavimosi eigą ir tt. Rašykitės taip, kaip mokame. Už visus raštus ir visas žinias bus dėkinga „NL“ redakcija ir skaitytojai.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes. Garantuotas darbas, prieinamos kainos. Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

VISIEMS LIETUVIAMS GERAI ŽINOMAS

LAI DOTUVIŲ

DIREKTORIUS J. H. BENOIT

Funeral Director

NELAIMIŲ ATVEJU VISADA PASIRUOŠES PADETI

2102 FULLUM ST.

AMherst 0694

Eilės prie Maskvos krautuvų

Iš Maskvos pargrįžo ten 10 metų išgyvenęs berlynietis. Nors Berlyne ištaiga reta, bet jis „NZ“ Berlyno laidoj skundžiasi, kad sunku jam prisprasti rankšluostį ir muilą palikti prausykloj, kad virtuvėj galima palikti puodus. Jis čia pasigenda pripratusios virtuvės su karta, pavasari, valomais langais. Virtuvėj stovėjo aštuoni staliukai, o ant jų aštuonis seimos šnypstė primusais. Dvi seimos laikė tarnaites. Nakčiai viena tarnaitė mygti su simekdavo virtuvėj, kita susiriesdavo koridorių.

Rytą jis Maskvoj klausydavosi iš kainyno „buto“ pro spintą užstatytas duris besiskverbiantios garsiakalbio muzikos ir žinių. Tai sutaupydamo vaiaudą prie kiosko laukti „Pravdos“. Radio aparatų maskviečiai neturi. Jei kas kokį turėjo, tai karč pradžioj valdžia konfiskavo.

Berlyne (vakariniame) jis švilpaukdamas prieš darbą atsineša užstatytą bandelių, Maskvoj — tai trukty valandą. O kai bandeles ar duonos riekes iš pyklos išsineši, kad apsis elgetos! Bendrai, jei nori sučiupiti paskutinį miltų svarą, geresnį mėsos gabalėlį, reikia akrobatų gabumų, kaip tuo pačiu metu suspėdum atsistoti i leturias eiles, vedančias i keturius įvairius skyrius ir i kasa.

Susisiekimo srityje Maskva yra ne Berlynas. Tramvajai ir traukiniai kursuoja gana dažnai, bet i juos patekti nevisuomet ir kumštys padeda. Jei kas įlipdamas ir išlipdamas nepasigenda visų sagų, tai yra tikras susisiekimo virtuozas. O dėl sagų maskvietės tai pusę dienos pakelui praleidžia. Kas pasakė: „Socializmas yra ten, kur beliko dvi rūšys sagų, mažų ir didelių, ir viena rūšis bateliams apivarų“. Maskvoj moterys neranda tinkamų sagų, neranda ir apivarų.

Daugumas pažįsta Maskvos senąsias pirtis, kurių geriausia — Teatro aikštėj (Sverdlovo). Ar šlapdribos, ar speigai, prie pirties laukia eilės. Maudytis galima už 50 kap. ir 5 rublius. Pirty laikrodžiai ir kitos vertybės duodamos apsaugon. Jei garderobo numerį prisiriši prie kojos, tai kur dėti gautą už ver tybes pakvitavimą? Kad ir kaip seka, bet, žiūrėk, koridorių stovi išsivanojęs „Adomas“, prie kojos garderobo skardinis numeris, o drabužiams sudie. Baimė, kad tau, apsuptam giminių, stoty belaukiant traukinio, pavogs laikrodį, kad vidury gatvės aukšto partiečio žmonai „nusmuk“ apatinę pūkšnių kailinių dalis, kad dings iš liemenės pamušalo kišenės pinigėlis, kad... — lydi maskvietę. Tik Maskvoj galėjo įvykti, kad nuo kojų iki ausų NKVD uniformomis — greičiausia, tai ptyes enkavedistai — apsirengę plėšikai išlaužė i aukšto NKVD pariegu no butą, viską išvogė, o pareigūną supančiotą ir bruzgaliais užsprangytą, paliko ant grindų gulėti. Negalima išvaizduoti, kaip, kur, ir kas vagiama, ir Maskvoj apie Vertinskį išplitęs anekdotas nėra anekdotas, bet tikra teisybė. Komponistas po 20 metų emigracijos, po karo grįžo i Rusiją ir išlipo viono Maskvos stoty. Padėjo lagaminus ant perono, atsiklausė ir, siekdamas gimtinės žemę lūpomis, sujaudintas šnibzdėjo: „Ir vėl išvydau ir atpažinau tave, manoji rusiška žemėlė, ir“ — čia pakėlęs galvą ir pasigedęs lagaminų i aplink stovinčius gėdingai, — „ir tave, o, manoji tauta!“ Alg. V. Korejos respublika.

BENDRA KANADOS PLE NO PRAMONĖS EKONOMI NE APZVALGA.

(Aukšta iš 3 pusl.)

jo produktams. Už tai ji gauna žmogaus organizmui labai reikalingų maisto medžiagų, savitoje formoje, nerandamų kituose maisto produktuose.

Pieno pramonės įmonės pirkia daugybę prekių, įrengimų, mašinų ir tuo palaiko kitų rūšių pramonę. Svarstant pieno pramonę iš esmės, tenka pridurti mėsos vertę 40 ct. už be ef svarą ir 60 ct. už svarą veal.

Ateities problemos. Prama-toma, kad pieno gamintojai — ūkininkai šiais metais turės išleisti 65 milijonus dolerių, ar 17% mažiau lyginant su pastutiniais dvejiems metams pagerėjus pasaulinės ir vidaus rinkų sąlygoms, tačiau priimant domėn, jei margarinas nebūtų gaminamas. Kiekvienam lengvai suprantama, kaip didelės žmonių grupės pajamos gali būti sumažintos. Čia ir yra viena iš rimčiausių priežasčių pieno pramonės klestėjimo stabdy-mo. Ateitis priklausys nuo objektyvaus vartotojų ir valdžios padėties supratimo ir įvertinimo.

P. Adamonis.

— Prancūzija uždraudė jos ribose veikti Ispanijos komunistams. Prieglaudos teisės jiems neatsako.

— Amerikos darbo organizacijų atstovai pareiškė Trumai, kad JAV darbininkai eina su JTO ir palaiko prezidento planus.

— JTO sekr. T. Lie Čikago je kalbėdamas pareiškė, kad JTO du su puse metų dėjo pa stangas taikui būdu išspręsti Korejos klausimą, bet sovietai nesutiko ir pagaliau užpuolė ve, o, manoji tauta!“ Alg. V. Korejos respublika.

VICTORIA CLEANERS & DYERS CO.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS. MINOR REPAIRS. RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED. CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY. FUR AND GARMENT STORAGE.

MONTREALIS 2836 Allard Tr. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždedami jiems „Drex“, kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fotelius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisme rūbus (išsiūmus), įsiuваме sagas ir pan. Kiekvieną orderį paimame iš namų ir pristatome i namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefonuoti TRemore 1135 (galima pašaukti lietuviškai).

Lietuviai savininkai:
J. Kriaučeliūnas
J. Matulaitis
A. Majauskas

Dėmesio šeiminkams!

Geriausį pasirinkimą aukščiausios rūšies visada šviežio maisto produktų bei rinkties mėsos ir jūstų mėgiamos rūšies alaus duoda

Jurgis Mačionis G.M. Grocery

5292 Bannantyne Ave. (kampas Melrose) Verdun.

Priimame užsakymus telefonu HE 0991 ir pristatome i namus.

PASIDARYM ATEITĮ BE RŪPESČIŲ — APSIDRAUSKIM ŠIANDIEN

Alb. NORKELIŪNO AGENTŪROJE

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.

Vienintelė lietuviška apdraudos agentūra, kuri draudžia nuo įvairiausių nelaimių, gaisrų, susirgimų ir kt., patarnauja susidūrus su valdžios įstaigoms, pirkimais, dokumentų vertimais statybai paskoloms ir tt. Skambinkite telefonu arba užikite:

Kasdien:
5505 13th Ave. Rosemont,
Montreal, Que.
Tel. AM. 0342

Antradieniais:
7682 Edward St.,
Ville Lasalle, Que.
Tel. TR. 8112.

Siuntinys Nr. 1—\$6.90
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. saliam dešros
2 sv. (be 2 ozs.) ken. bek.
1 dėž. margarin. (400 g)

Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukraus—\$2.10
B. 20 sv. cukraus—\$ 3.80

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. kv. miltų \$2.60
B. 20 sv. kv. miltų \$ 3.20

Siuntinys Nr. 10—\$6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarin
2 sv. degintos kavos
1 sv. šokolado

Siuntinys Nr. 14—\$5.80
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. cukraus
1 sv. marmelado
1 sv. kiaulienos mėsos
2 gab. tualet. muilo

Siuntinys Nr. 19—\$9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarin
2 sv. marmelado
4 sv. degintos kavos
4½ sv. cukraus
2 gabalai tualet. muilo

Siuntinys Nr. 25
E. 10 sv. grynų kiaulinių taukų \$ 5.50

SOTUS ALKANAM PADEK

AID OVERSEAS, INC., 2244 W. 23rd PLACE, CHICAGO 8, ILL., USA.

Aid Overseas, Inc. siunčia maisto siuntinius i visas 4 Vokietijos zonas ir kitus Europos kraštus, išskyrus SSRS. Siuntiniai yra pilnai apdrausti nuo dingimo. Prašykite pilno siuntinio sąrašo. Pristatymas trunka apie 18 dienų.

Aid Overseas, Inc., maisto siuntiniai pakuojami Europos sandėliuose, o užsakymai iš Chicago siunčiami AIR MAIL.

UŽSAKANT DIDESNIUS KIEKIUS DUODAMA NUOLAIDA.

C. 15 sv. grynų kiaulinių taukų \$ 7.40
D. 37 sv. grynų kiaulinių taukų \$ 14.00

Siuntinys Nr. 30
A. 5 sv. deg. kavos \$ 6.50
B. 5 sv. degintos kavos 5 skard. dėž. \$ 7.00

Siuntinys Nr. 42—\$6.95
2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. kiaulinių taukų
1 sv. 2 ozs. šokolado
1 sv. 2 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. degintos kavos

Siuntinys Nr. 63—\$9.95
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
2 sv. 3 ozs. piln. rieš. sūrio
2 sv. 3 ozs. cukraus
2 sv. 3 ozs. ryžių
2 sv. (be 3 ozs.) k. taukų
2 sv. (be 2 ozs.) margarin.
1 sv. kakavos
1 dėž. (400 gr.) grietinės

1 sv. pieno miltelių
2 sv. degintos kavos
4 ozs. arbatos
½ sv. šokolado

Siuntinys Nr. 74—\$4.70
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. nedeg. kavos
1 sv. 2 ozs. avižinių dribs.
1 sv. 2 ozs. cukraus
1 sv. 2 ozs. pilno rieš. sūr.
½ sv. šokolado
1 dėž. (400 g) margarin
1 sv. pieno miltelių

Siuntinys Nr. 77—\$6.90
2 sv. (be 2 ozs.) sviesto
2 sv. (be 2 ozs.) k. taukų
1 sv. kakavos
1 sv. šokolado

1 sv. ryžių
2 sv. 3 ozs. rūkytų lašinių
Siuntinys Nr. 90—\$5.00
1 sv. 2 ozs. kiaulinių taukų
1 sv. 2 ozs. rūkytų lašinių
1 sv. 2 ozs. dešros
1 sv. 2 ozs. sūrio
1 sv. 2 ozs. degintos kavos
1 sv. ryžių

Siuntinys Nr. 93—\$ 8.00
5 sv. degintos kavos
5 sv. kiaulinių taukų

Siuntinys Nr. 94
A. 5½ sv. šokolado \$4.50
B. 8 sv. bičių med. \$4.80
C. 5 sv. kakavos .. \$3.40
D. 10 sv. džiov. slyv. \$3.60
E. 5½ sv. margar. \$3.50

MŪSU SPORTAS

F. VAITONIS — ONTARIO MEISTERIS.

Rugsėjo mėn. 6—9 dd. Toronte buvo prarastos Ontario provincijos šachmatų pirmenybės, kuriose dalyvavo ir mūsų meisteris P. Vaitonis. Būdamas daug geresnėję formoje, negu pernai, (1949 m. laimėjo antrąją vietą) P. Vaitonis, iš 7 galimų taškų laimėjo 6 (dvi partijas užbaigė lygiomis — prieš Andersoną ir Quts) — tuo pačiu laimėdamas Ontario meisterio vardą. Ligšiolinis meisteris Andersonas su 5 taškais užėmė antrąją vietą.

Pirmenybėms užsibaigus, buvo prarastos žaidimo turnyras, kurį laimėjo latvis Lidacis. Anuoju (matėsi pirmenybių nuovargis) liko mūsų šalis P. Vaitonis.

Lietuvio laimėjimas plačiai nuskambėjo Toronto ir Hamiltono spaudoje ir per radiją.

Didžiausias Hamiltono laikraštis „Hamilton Spectator“ išsidėjo mūsų meisterio nuomą nuo raudonojo teroro, kiltrą, pažymėdamas jo bėgimą iš krašto — Lietuvą ir kt.

Linkime hamiltoniečiui kuo daugiausia laimėjimų, tuo pačiu, dar daugiau garsinant svetimaus tarpe Lietuvos vardą. Kbr.

VERTA DEMESIO LIETUVAITĖ PLAUKIKĖ.

Smagu skaityti žinutes apie senus, dar Lietuvoje žinomus, sportininkus ir jų laimėjimus plačiame pasaulyje. Dar smagiav matyti, kai mūsų tremties nors ir neskaitytąs prieaug-

lis, bet su ryžtinga sportine dvasia veržiasi į priekį ir rengiasi pakeisti senuosius veteranus. Tą įrodė jaunutė — 16 metų Ingrida Ancevičiūtė, kuri dalyvavo Kanados tautinėje parodoje moterų juniorių 1 mylios plaukime ir laimėjo 10-tą vietą. Kiek teko patirti, tai buvo jos pirmos rungtynės, kuriose pasirodė subrendusi ir iš tverminga plaukike esanti.

Jaunai mūsų plaukikei linkėtina ir toliau tobulintis — treniruotis šioje gražioje sporto šakoje ir kilnios sportinio rungtyniavimo arenos nevengti! O kitiems jaunuoliams ir jaunuolėms pasekti tuo gražiu pavyzdžiu, nes plaukimo srityje tremty ir čia emigracijos mes esame labai ir labai atsilikę.

Pastaba. Tuo reikalu turėtų susirūpinti mūsų sporto klubai ir įsteigti vandens sporto sekcijas. Kiek žinoma, iš senųjų šios srities veteranų, keletas yra Kanadoje — jie turėtų tokioms sekcijoms pagelbėti įsisteigti.

Banga.

DĖMESIO HAMILTONIEČIAI!

Hamiltono LSK „Kovas“, kiekvieną ketvirtadienį ir penktadienį, parapijo salėje, praveda stalo teniso treniruotes, kurioms vadovauja žinomas sportininkas A. Tėvelis.

Visi hamiltoniečiai, pingpong mėgėjai-os, (ir ne HLSK „Kovas“ nariai) kviečiami šias treniruotes lankyti. Pradžią 7 val. vak. Kbr.

RUSIJA ŠEIMININKAUJA PAVERGTOJE LIETUVOJE

Atkelta iš 2 pusl. Sovietų S-ga siūlo anuliuoti nepuolimo sutarties su Vokietija 3 str.

Rugsėjo 21 d. Schulenburgas persiuntė Ribbentropui tekstą pasikalbėjimo su Molotovu dėl Vienos derybų ir Sovietų Sąjungos užs. reik. liaudies komisaro (Molotovo) rašto turinį Vokietijos ambasadai Sov. S-goje kuriame Molotovas pakartodamas pareiškia, kad nepuolimo sutarties 3 straipsnis (dėl konsultacijos) galės būti panaikintas, jei jis Vokietijos nepatenkina.

Molotovo aide-memoire paragrafas 2 tarp kitko sakoma:

Dėl Lietuvos klausimo Sovietų vyriausybė mano, kad reikalinga pareikšti, jog Vokietijos reicho vyriausybės pareiškinas neatitinka tikrąją padėtį. Sovietų vyriausybė ne tik informavo Reicho vyriausybę iš anksto apie priemones, kurių ji ketina imtis Pabaltijo valstybėse, ypatingai Lietuvoje, bet dar net gavė iš Vokietijos vyriausybės šių metų liepos 17 d. atsakymą, pareiškiantį, kad Sovietų vyriausybės tuo st kraštuose vykdomos priemonės Vokietijos yra laikomos priemonėmis, kurios liečia tik Sovietų Sąjungą ir tuos kraš-

PARDUODAMI

naudoti baldai: virtuvės stalas, dvi baltos kėdės, skalbimo mašina, gaminis pečius, kava, spintelė su veidrodžiu, keletas dyvonų (visokio dydžio), rašomasis stalas ir valgomojo kambario baldai.

Teirautis tel.: DE 2028.

TR. 8112

Skaniai užkąsite, atsigersite gaivinančių gėrimų ir pasiklausysite plo kėtelių muzikos

LIETUVIŲ SVETAINEJE

pas BRONIŲ JAZOKĄ

7682 EDWARD St. (kampas 6 av.), VILLE LASALLE.

Pavergtoje Lietuvoje

SKUNDAI DĖL GEROJO GYVENIMO.

Birželio 15 d. Maskvoje įvyko SSSR Aukščiausios Tarybos posėdis, kur, Lietuvą atstovavo,

prof. Matulis, pareiškė:

77% visų Lietuvos ūkių yra sukolchozinta. Lietuvoje trūksta mokyklų, mokomojo personalo ir gyvenamųjų patalpų mokiniams. Trūksta inžinierių ir agronomų. Kauno universitetas nepajėgia paruošti reikiamo kiekio specialistų. Mokslo Akademija neturi patalpų ir įrengimų, todėl negalinti atlikti savo paskirties.

M. Gedvila prisipažino:

Lietuva neišpildė žemės ūkio duoklės plano. Rusijos sunkių jų mašinų statybos, automobilių ir traktorių pramonės ir statybos medžiagų ministerijos neįstengė sutartu laiku patenkinti Lietuvos reikalavimų. Rusijos Elektros ir Lengvosios pramonės ministerijos laiku nepatistatė reikalingų medžiagų. Didelis apsilaidimas tenka transporto ministerijai, kuri laiku neprisiuntė riedmenų. Blogas buvo aptarnavimas geležinkeluose, kurie priklauso bendrai Rusijos Transporto ministerijai.

Kašnos...

1939 metais Lietuvoje druskos kilogramas kainavo 5 kapeikas, o šiandieną — 60 kapeikų. Reiškia druska pabrango 12 kartų. Tuo pačiu pabrango ir kiti produktai bei medžiagos. Pav., cukrus pabrango apie 3 kart. tekstilė — 3½, vyriški rūbai daugiau kaip tris kartus. Atlyginimas už darbą pakilo tik 66%.

Viengungiai nemoka mokesčių

Kaip žinoma, Lietuvoje, sovietų pavyzdžiu, bolševikų yra įvesti didžiuliai mokesčiai viengungiams, kuriuos turi mokėti 18 metų peržengę jaunuoliai, jeigu jie dar nėra vedę. Kai kuriais atvejais šie mokesčiai siekia pusę viengungių gaunamo atlyginimo. Panašius mokesčius turi mokėti ir tos šeimos, kurios neturi vaikų. Netgi turintieji nedidelį vaikų skaičių moka specialius mokesčius, Tarybinis finansų „ministeris“ V. Drobnyš nusiskundžia, kad tokios rūšies įplaukos žymiai neįvykdytos žymia dalimi dėl to, kad mokesčių rinkėjai nesėmė reikiamų priemonių šioms sumoms išieškoti.

Imonės nori apgauti valstybę.

„Eilės imonių vadovai pažeidžia mokesčines atskaitomybės pristatymo terminus, slepia apmokestinamas apyvartas ir neįstatymškai užlaiko savo apyvartose valstybiniam biudžetui priklausančias stambias sumas. 1949 m. šiaulių alaus darykla nuslėpė savo apyvartoje biudžetui priklausančių įmokų dau-

giau kaip 400.000 rublių. Vietinės pramonės ministerijos „Laumės“ fabrikas — 214.000 rublių, Klaipėdos gamybinė artelė „Pergalė“ — 122.000 rublių, Kauno žemės ūkio kooperacijos bazė — 476 rublių. Miško ir popieriaus gamybos ministerijos Kauno miško pramonės trestas nuo 1949 m. kovo ligi 1950 m. birželio neįmokėjo prekių — medžiaginių vertybių perkainojimo 1949 m. sausio 1 dienai skirtumo 837.000 rublių. Panašiai darancijos Biržų ir Klaipėdos alaus daryklos, įvairūs kombinatai ir artelės.

„Tiesa“, 1950 m. Nr. 158.

PADĖKOS

Rugpjūčio 27 d. Oakvillėje, Hamiltoniečių Spaudos Komitetas suruošė gegižinę spaudai paremti. Komitetas neapsėjo be talkos. Šia proga K-tas reiškia viešą padėką šioms asmenims: p-lėms P. Šadauskaitei, E. Repčytei, U. Paliulytei, V. Subatninkai, E. Rumbutytei ir kt., taipgi ponioms: Strikienai, Panavienei, Kačinskienai, Krygerienei, aktolei E. Dauguvietytei — Kudabienei ir visoms kitoms, kurių pavardžių nežino me ar neprisimename. Taipgi g-dėkome ponams: sporto klubo „Kovas“ pirm. K. Baronui, J. Jonikui, Kl. Jurginiui, Ed. Sudikui, muz. Dargiui, Č. Mickevičiui, J. Valaičiui, B. Bedarui, Frenzelui, B. Šlepečiui ir kitiems, kurių pavardžių neprisimename, ar praleidome.

Visų Jūsų talka buvo labai vertinga ir jums priklauso nuo širdus lietuviškas — ačiū! Hamiltono Spaudos Komitetas.

PADĖKA

Pasibaigus Kanados Tautinė Paradai Toronto mieste P. L.B Toronto Apylinkės LOK reiškia nuoširdžiausią padėką: Montrealio menininkams p. p. Pamošaičiams, A. Mažeikaitei ir V. Balčiūnaitėi įrengusiems ir daugumoj užpildžiusiems savo eksponatais parodos lietuvių skyrių; Toronto menininkams p. p. T. Valiui, J. Bakiui, Supronui, I. usvaškiui išstačiusiems savo eksponatus; p. J. Jagėlai už parikis. P. Mankuvienei ir Indrėlei šeimai už nuolatinį rūpestį ir palaikymą ryšių su parodos vadovybe; p. p. Stepaiciams ir pp. Grigaičiams už Montrealiečių menininkų glojimą; pp. P. Augustinavičiui, L. Šeškui ir R. Zagariui už lietuviškų kolonelių pagaminimą; p. P. Petruičiui už organizacinį ryšio palaikymą parodos metu ir p. Jankauskui už transporto talką. Ruošiant parodos katalogą, p. Dr. Šapokai už teksto paruošimą ir grafikui T. Valiui už katalogo viršelio projektą.

Ypatinga padėka p. A. Ta-

mošaitienei ir A. Mažeikaitei už nuolatinį budėjimą, vargą ir aškinimus parodos lankytojams, kartu ir toms mergaitėms joms talkininkavusioms. Kartu ir visiems prisidėjusiems prie parodos lietuvių skyriaus pasisekimo.

Parodos muzikos dienos pasirodyme ypatinga padėka Toronto jungtinio choro dirigentui p. A. Narbutui; Tautinių šokių grupę paruošusioms pp. Valiukaitei ir A. Kačanauskiei, visiems choristams ir tautinių šokių, šokėjams, akordeonistams už didelį pasišventimą, darbą ir tinkamą pasirodymą. Liet. Parapijos klebonui kun. P. Ažubaliui už palparas ruošiant programą, p. P. Petručiui už organizacines pastangas šioje dienoje.

Pasielkti šioje parodoje tautinės propagandos laimėjimai skiriami mūsų kenčiančiai brangiai Tėvynei Lietuvai.

Toronto Apyl. LOK.

PADĖKA

Švenčiant rugsėjo 8 d. Tautos šventės Toronto lietuvių kolonijoje, Toronto Apylinkės LOK taria nuoširdžiausią padėką: liet. Parapijos klebonui kun. P. Ažubaliui ir kun. Dr. J. Gutauskui už atlaikytą iškilmingą pamaldą; Gen. Lietuvos Konsului Kanadoje p. Ministeriui V. Gylui už tartą pritaikintą šiai šventei žodį, Dr. Kaškelį už išsamią pasakaitą; Dr. Šapokai už rezoliucijų paruošimą ir p. A. Bajorinui už rezoliucijų vertimus.

Meninėje dalyje pasirodžiusiems Toronto menininkams: Op. sol. Pr. Radzevičiūtei; smuikininkui St. Kairiui ir akompaniatoriui D. Rautens, dramos aktolei A. Kačinskienai; jungtinio choro dirigentui A. Narbutui, visiems choro dalyviams ir tautinių šokių šokėjams.

Visų pastangos ir rūpesčiai mūsų brangiai Tėvynei Lietuvai.

Toronto Apyl. LOK.

A. BERESNEVIČIUS

Priimu vyrų bei moterų rūbų užsakymus iš savo ir klijentų medžiagų. Kainos visiems prieinamos. Klijentai priimami po 5 val. v. 4298 St. Lawrence Blvd. Telf. HA 3605.

DĖMESIO

Villasaliečiams ir apylinkės lietuviams! Ekspertas radio ir elektinių reikmenų taisyme. Prekyba ir pataisymai. PETE'S RADIO SERVICE 7688 Edvard St., Ville Lasalle. HE 3372

ĮVAIRIŲ MAŠINŲ—KARŲ TAISYMAS

IMPERIAL AUTO COLLISION

G. KERAITIS,

Motorai, sparnai, durys. Taipogi dažymas pagal didelį spalvų pasirinkimą. Mašinos paaimamos iš namų ar iš sugedimo vietos kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro, išskyrus telefonu JU 4773. — Lietuvians patarnaujame papigintomis kainomis. — 561 — KEEL ST. TORONTO, Ont. —

LIETUVIŠKA

BALDU KRAUTUVE

IR DIRBTUVĖ.

PARDUODAME GATAVUS, PRIIMAME UŽSAKYMUS IR PATAISYMAS.

ATLANTIC CITY BEDDING & UPHOLSTERING CO 899 BLOOR ST. W. TORONTO, TEL. LO 1438, SAV. J. KAMICHAITIS. PATARIMAI VELTUI

LAROSE & LEFEBVRE

Nejudomas turtas.

Lietuviai atstovai A. ŽARNAUSKAS (A. J. Zarnon).

Sąžiningai patarnaujame lietuviams, perkant bei parduant namus ir visų rūšių biznius. Duodame išimokėjimui su 1 ir 2 mortgage. 2057 St. James St. W., Montreal. Tel. WI 0227 (Dieną ir naktį)

JOE HAVER

Radio Tarnyba

Taisomi visų rūšių aparatai.

TELEFONAS RANDOLPH 4708.

63 ST. CLAIR AVE. EAST. TORONTO.

DĖMESIO! DĖMESIO! HAMILTONE DIDELĖ NAUJIENA —

Lietuviškos salės „DAINAVA“ atidarymas

Š. m. rugėjo mėn. 23 dieną, tai yra šeštadienį, 7 val. 30 min. vakare majoro N. Zabulionio salės „DAINAVA“ atidarymo iškilms. Ta proga toje salėje įvyks GRANDIOZINIS KONCERTAS su žymiais solistais. Po koncerto lietuvių iš visų apylinkių kviečiami atvykti į GRANDIOZINĮ KONCERTĄ. Atvykę nesigailėsite. Hamiltono didelė naujiena, nes lietuvių turės savą lietuvišką, patriotišką salę, kur galės praleisti linksmą valandėlę. Salė randasi: BAY STR. NORTH, 469, Hamilton.

Koncerto Rengimo Komitetas.

Lietuviška moterų kirpykla

Daro šukavimą, pusmetinius ir trumpalaikius frizavimus, dažymą ir kt.

Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ

(B. M. Dodon)

2521 Centre St., Montreal. Tel. FI 0208

REIKALINGA

PADAVEJA-JAS lietuvių svetainėje. 7682 Edward St., Ville Lasalle. Teirautis asmeniškai ar telef. TR 8112

BALTICKA

Lietuviai batsiuvis. Pataisymai ir užsakymai. 5355 Verdun Ave., VERDUN Tel. HE 4547.

RENE BOURDAGES Reg'd MAMERTAS MAČIUKAS

DIPLOMUOTAS VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS

Aukščiausios kokybės vyriškų ir moteriškų rūbų siuvykla.

Telef. FRontenac 9141.

Res. CL 4746.

Kampas Mount Royal ir Brebeuf,

įėjimas: 4504 Brebeuf Street.

MONTREAL

RUDENS SEZONO ATIDARYMAS

Kaip jau buvo skelbta, Verdune, Verdun Ave, 5855 nr., Bowling Academy gražioje salėje, pasibaigus vasaros sezonui, bus atidarymas rudens sezono. Bus vakarienis ir šokiai grojant puikiu orkestru. Smulkių sekančiuose „NL“ numeruose.

ANTRAS „ŽIVILIS“ SPEKTAKLIS

Montrealio Lietuvių Dramos pastatytos A. Škemos trijų veiksmų dramatinės legendos „Živile“ daugelis dar Montrealio lietuvių nematė; daugelis ją nori pamatyti antrą kartą, todėl Teatras nutarė „Živilę“ dar vieną kartą pastatyti. Spektaklio jau sutartas laikas ir vieta, būtent: spalio 14 dieną 8 v. vak. Montrealiečiai maloniai prašomi tą dieną rezervuoti „Živilės spektakliui. Plačiau apie tai bus sekančiuose „NL“ numeruose.

DĖMESIO MERGAITĖMS!

Rugsėjo 23 d., šeštadienį, 4 val. pp. Lietuvių parapijos salėje, Verdune įvyksta skaudžių sueiga.

Visos skautės ir neskautės mergaitės nuo 11 iki 16 metų, gyvenančios Verdune, Ville Emarde ir Ville Lasalle, kviečiamos skaitlingai dalyvauti.

Vadovė.

NAUJOSIOS PARAPIJOS BAZNYCIOJE

Willibrord St. 337 nr., sekmadieniais pamaldos esti 8, 10 ir 11 val. ryto. Kasdien šv.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

(galima naudotis virtuve) vienam arba dviem asmenims. 1286 Valiquette Ave, Verdun.

Parduodamas naudotas virtuvinis (anglių ir gazo)

PEČIUS.

6844 — 13 Ave. Rosemount. bei įdomi programa, kurią pil-

DĖMESIO MONTREALIEČIAI!

Pranešu Tamstoms, kad š. m. lapkričio mėn. pradžioje ar pabaigoje (tikslia datą pranešu vėliau) įvyks Mount Royal Str. Festivalis - Paroda.

Ta proga kviečiu visus Montrealyje ir apylinkėse gyvenančius lietuvius, atsilankyti mano naujai įsteigtos siuvyklos parodoje.

Visiems gero lankytojams dalinsiu tikietais bilietus, kuriuo vienas lankytojas, (laimingasis) turės progos nemokamai užsisakyti \$ 69,50 vertės geriausios angliskos medžiagos vyrišką ar moterišką kostiumą, atžaliai, individualiai pasiūta. Lauksiu visų.

Su pagarba: Jūsų siuvėjas

MAMERTAS MAČUKAS.

PARDUODAMAS

PUIKUS KARAKULIO PALTAS (Persian Lamb) naujo 1951 metų stiliaus, ūgis (size) 18 ar 20. PROGA UŽ \$ 125.00. Tel. GR 1827 (Montreal)

LIETUVIAI PAS SAVUOSIUS!

National Restaurant

Lietuviškas Restoranas.

633 Church Ave (prie Verdun Ave) arti naujosios lietuvių bažnyčios.

Atdara kasdien ir sekmadieniais po pamaldų.

Kurkimės pietiniame paupyje

TAUPYDAMI PINIGUS, STATYKIMĖS PATYS SAVO NUOSAVUS NAMUS.

Pasekime tūkstančius pavyzdžių, kurie laimingai gyvena savo nuosavuose namuose ir nebemoka nuomų kitiems.

Mes turime per 4000 sklypų (lotų) LONGEUIL ANNEX po \$ 150.00. Kiekvienas sklypas turi apšviatą vietos nuosavam daržui.

Susisiekimui su Montrealiu reikia 15 minučių. Lengvos išsimokėjimo sąlygos — įmokėti tik \$ 10.00, likusią dalį po \$ 10.00 kas mėnesį.

ISIDĖMĖTINA PROGA: jei Tamsta ar kas iš Tamstos draugų perka 9 sklypus, DEŠIMTĄ GAUNA NEMOKAMAI!

TAT VISI Į SAULĖTĄJĮ IR GRYNO ORO PIETINĮ PAUPĮ.

Skambinkite Longueil Zone 6385, o vakarais DOLLARD 892.4.

C. A. Monseau Ipėd.,

735 Taschereau Blvd.,
LONGEUIL West, Tel. 6385

HAMILTON

HAMILTONIEČIŲ GASTRŲ LĖS TORONTE

Rugsėjo mėn. 22 d. ukrainiečių salėje, 400 Bathurst St., Toronto, Ont. 8 val. vakare Hamiltono D. M. Būrelis vaikins „Dr. V. Kudirką“. Tai jau bus antros draugiškos gastrolės hamiltoniečių Toronte. Dalyvauja geriausi trupės aktoriai. Torontiečiai turės progą pamatyti šį netolimos praeities kančių laikotarpį.

Nauja premija.

Rugpjūčio mėn. 26 d. H. D. M. Būrelis suvaidino antrą premjerą Inčiūros Dr. V. Kudirką. Tai sunkus ir psichologiškai subtilingas veikalas, bet aktoriai įveikė visus sunkumus ir savo roles atliko gerai.

PASIKALBĖJIMAS SU GEN. LIETUVOS KONSULU

(Atkelta iš 1 pusl.)

Kai kas taip kalbančių neskiria diplomatinės tarnybos nuo konsuliinės. Diplomatinė tarnyba surišta su uolatinio bendravimo su krašto valdžios pareigūnais. Tuo tarpu konsuliarinė tarnyba to nereikalauja. Tai viena. Antra, vyksti į Otavą reikia jau lėšų. Mano pageidavimas būtų visų pirma aplankyti Kanados lietuvių kolonijas, bent stambesnes. Tačiau ir čia sutinku tą pačią kliūtį, — konstatuoja min. p. Gylis.

Manau, pone Ministeri, kad kolonijos pačios tam reikalui susimobilizuos, kaip kad, girdėjau, ruošiasi padaryti Montrealio lietuvių.

Aš teiraujuosi praktiškais klausimais.

Kai kas turi nuomonių dėl Tamstos pasisakymo apie reikalą turėti užsienio pasą.

Aš sumineju įstatymų reikalavimus, kurie nėra pakeisti, bet, tiesa, jie yra taikomi normaliems laikams. Žinoma, dabar mes gyvename ne normalius laikus ir, be abejo, jai turės būti atsižvelgta. Todėl ir užsienio paso neturėjimas turi kitokią prasmę.

Kokie formalumai reikalingi gauti užsienio pasui? — teiraujuosi, turėdamas prieš akis faktus, kad tautiečiai, kurie išvykstant atostogų į Jungtines Amerikos valstybes, yra reikalingi užsienio paso, bet nežino kaip jį gauti.

Labai paprastai, — atsa-

dė viena žymiausių Amerikos trupių, turinti apie 100 asmenų personalo. Trupė pildė 3 valandų programą, sudarytą iš daugelio numerių, nelygios meninės vertės, bet kiekvienas numeris buvo aukščiausios savo specialybės rūšies. Daugumas numerių buvo atliekama baletininkų, kurie judėjo rolikais. Techniškos jų priemonės tolygios pačioms priemonėms. Baletu numeriai stebingai nepaprastai aukšta technika, be galo spalvingu įpavidalumu, turtingiausiais, kokius tik tai galima įsivaizduoti, kostiumais. Net ir grynai akrobatiniai bei žonglieriniai numeriai buvo pirmos klasės. Todėl ir trijų valandų programa žiūrovams praėjo kaip viena minutė. Šis teatras, kaip žinoma, gastroliavo dideliu pasisekimu Paryžiuje ir kituose kraštuose.

Čia didelis nuopelnas teikių salėje, 400 Bathurst St., Toronto, Ont. 8 val. vakare Hamiltono D. M. Būrelis vaikins „Dr. V. Kudirką“. Tai jau bus antros draugiškos gastrolės hamiltoniečių Toronte. Dalyvauja geriausi trupės aktoriai. Torontiečiai turės progą pamatyti šį netolimos praeities kančių laikotarpį.

Alg. G.

Motociklo katastrofa

Motociklo katastrofoje rugsėjo 8 d. buvo sunkiai sužeisti du lietuviai Albinas Varnas ir Jonas Rastauskas. A. Varnas jau mirė, o J. R. sunkiai kovoja su mirtimi ligoninėje. Ar jam pavyks nugalėti mirtį, kol kas sunku pasakyti. Bet reikia turėti vilties, kad jaunas organizmas parodys savo atsparumą.

TORONTO

TORONTE STEIGIAMA MAŽOSIOS LIETUVOS BICIULIŲ DRAUGIJA

Rugsėjo mėn. 24 d. 12,30 val. (po pamaldų) Toronto lietuvių parapijos salėje šaukiamas Mažosios Lietuvos Biciulių Draugijos steigiamas susirinkimas.

Kviečiame Toronto lietuvių visuomenę kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

Iniciatoriai.

LIETUVIAI KITATAUCIŲ BAZNYCIOSE.

Dėl paskutiniu metu susidariusių aplinkybių, laikurie lietuvių katalikai prisirašo prie kitataucių parapijų ir lanko jų bažnyčias. Vieni garbina dievą angliškose, kiti lenkiškose katalikų bažnyčiose. Turimomis žiniomis yra daromi žygiai dėl šv. Jono Krikštytojo bažnyčios. (A. B.)

LIETUVIS LAIMI PIRMĄ VIETĄ

Kanados Tautinė Paroda šiemet surengta 72 kartą, pasibaigė šeštadienį. Neatsižvelgiant geležinkeliečių streiko ir lietingo oro, ši paroda buvo rekordinė. Ją aplankė 2 milijonai 723 tūkstančiai žmonių. Parodoje dalyvavę lietuviai: menininkai, tautinių šokėjų grupė, damos mylėtojai, pasirodė neblogai.

Pažymėtinas mūsų tautiečio p. Vaitonio laimėjimas. Jis šachmatų varžybose nusinešė pirmąją vietą, nugalėjęs dešimt stiprių varžovų ir surinkęs 6 iš galimų 7 taškų. Tuo pačiu jis tapo ir Ontario provincijos meisteriu.

esu pasižadėjęs kalbėti Toronto lietuvių ruošiamoje Tautos šventėje. Vienu laiku dviejose vietose neįmanoma būti.

Baigiant pasikalbėjimą, aš dar teiraujuosi:

Tamstos, kaip oficialaus nepriklausomos Lietuvos atstovo, pageidavimai?

Norėčiau, kad visi tautiečiai gražiai sugyventų, išvengtų nesutarimų ir visi bendrai sudarytų Kanados Lietuvių Bendruomenę, — baigė trumpai Lietuvos Generalinis Konsulas ministeris p. Vytautas Gylis.

J. Kardelis.

KOMUNISTAI VERŽIASI INDOKINIJON

Tur būt sumažinti Korejos nepasisekimų efektui, komunistai pradėjo naują karą — įsiveržė į Indokiniją.

Tačiau, kaip rodo pirmosios žinios, ten jie tuojau susilaukė pasipriešinimą. Kol kas tikresniu žinių dar nėra, kaip karas vyksta Indokinijoje, bet speju, kad ir ten jie bus sutriuškinti.

Viena tikrai bus aiškiau: komunistai iš sabotažo ir „taikos organizavimo“ perėjo į atvirą agresiją ir karinę jėgą užpuldinėja taikias šalis.

UŽIMS BERLYNĄ?

Olandų laikraštis „Nieuwe Rotterdamse Courant“, pasikliaudamas gerai informuotais Berlyno slugsniais, paskelbė žinią, apie Sovietų ketinimus Vokietijos atžvilgiu. Sovietai ruošiasi sudaryti su ryt. Vokietijos komunistine vyriausybe taikos sutartį. Tai padarius, ryt. Vokietijos vyriausybė paskelbsiant, kad ji esanti legali visos Vokietijos vyriausybė ir, susitarusi su Sovietų vyriausybe, pareikalausianti vakarų sąjungininkus apiešti Berlyną laike 6 mėnesių po sutarties ratifikavimo. Po to laiko ji pasiūlusi visų svertinių, tarsi ir „uniformuotų“ kontrolę. Sovietai savo kontrolės misiją ir kariuomenę atitrauks. Sovietai pripažinsią ryt. Vokietijos vyriausybę.

NAUJI KATYNO SKERDINIŲ ĮRODYMAI

JAV valstybės departamentas paskelbė du svarbius pranešimus apie Katyną. Pasirodo, tyrinėjant Katyną, ten buvo nugabenti 4 JAV ir D. Britanijos karo nelaisviai karininkai, kurių vienas — anglų gydytojas. Dabar šitie karininkai ir skelbia savo raportus.

Juose pasakyta, kad jie Katyną tyrinėjimų metu išitinkę, jog 11 tūkstančių Lenkijos karininkų yra nužudyti Sovietų Rusijos, prieš vokiečių įsiveržimą.

STOCKHOLME KOMUNISTAI PRALAIMĖJO

Svedijos sostinėje įvyko savivaldybės rinkimai. Sociald. gavo 44 vietas, liberalai — 37, komunistai neteko 14 vietų.

MALIKAS BE TEISMO NORI BAUSTI

SSRS apkaltino JAV, kad jos lėktuvai bombardavę Mandožūriją. JAV pasiūlė sudaryti neutralią komisiją, kuri ištyrų SSRS tvirtinimus. Malikas Saugumo Taryboje vetavo šį pasiūlymą (tai buvo 45 veto) ir pats siūlė be tyrimo pamerkti JAV... Maliko siūlymas atmestas.

„Vilnės“ boso Andriulo byla atidėta. Andriulo advokatai pareiškė, kad ji nepasiruošusi atremti kaltinimų. Byla atidėta visą komunistinį sąmokslą.

JAV priimtas įstatymas karo atveju izoliuoti visus komunistus.

Venezelos galutinai sudarė koaliciją, iš visų partijų atstovų, kabinetą, kuris patvirtins.

Anglijos vidaus reikalų ministeris pareiškė parlamentui, kad sovietų nurodymu komunistai organizuoja Anglijoje sabotažus.

Spalio 15 d. ryt. Vokietijoje bus rinkimai, kuriuos už protestavo vak. Vokietijos parlamentas, nes tie rinkimai bus faisifikatas ir prievartavimas — kandidatus išstatyti turi teisę tik komunistai.

Sunkios darbo ir gyvenimo sąlygos mūsų meisteriui neleidžia išvystyti aktyvesnę veiklą savo šakoje ir pasireikšti pačia šiaurinėje Amerikoje. Mūsų kompetentingi organai ir pavieniai entuziastai turėtų tuo susirūpinti ir prisidėti prie materialinių kliūčių nugalėjimo. Gabumai yra, tik reikia juos įkinkyti į mūsų tautos vardą garsinimą.

Jonas J. Juškaitis.

JONUI SUNGAILAI DOVANA

M. ir Z. Užmeckų buvau pakviesta kur nors išvažiuoti. Prisiminiau, jog jau seniai noriu aplankyti p. Joną Sungailą, kuris jau pusantros metų guli Muskoka Sanatorijoje, apie 110 mylių nuo Toronto. Pp. Užmeckai mielai sutiko ten vykti.

Tik atsiradę J. Sungailos kambary, supratom jo tikrąją padėtį. Taip ilgą laiką vienas išsisitas dienas. Lankytojai irgi nedažni, nes tolima nuo lietuvių kolonijų vieta.

— Gerai būtų turėti radiją, prisiminė p. Užmeckienė. — Tai minčiai pritariau ir aš.

Ir štai, rytojaus dieną Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 236 kuopos susirinkime, paaiškinusi J. Sungailos padėtį, kreipiausi į susirinkimą ir prašiau padėti nupirkti jam radiją. Mintis paremta. Kuopos išdas skiria \$ 5, Ant. ir Br. Kovolūnai 5, B. Cepauskas 2, A. Pundzius, L. Šalna, J. ir L. Novogrodskiai, A. Šeputis po \$ 1. L. Vekteris ir J. Juška po 50 ct. Viso \$ 17.

Sekantį sekmadienį, turėjau malonumo dalyviui Kanados Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos Toronto Skyriaus susibūrimui, ir čia man buvo leista pakartoti atsisveikimą, kuris sušaukė tokio pat atjautimo: KLKMS skyrius \$ 5, Kun. P. Ažubalis \$ 2, M. Tamulaitienė, O. Jakimavičienė, E. Krisciūnienė, St. Jagelienė, G. Kaukienė, V. Abromaitytė, G. Kuchalskienė, O. Kalinauskienė, S. Stankuvienė, Dr. Užupienė ir St. Vanagaitė po \$ 1, S. Baranaušienė 60 ct., O. Gataveckienė 50 ct. Viso \$ 19,10.

Laisvai prisidėjo: St. ir G. Kuzmickai \$ 3, ir St. Šileikytė \$ 1.

Viso bendrai suplaukė \$ 40,10. Už radiją su uolaida (11,34 dol.), per vieną geros širdies kanadietį jau nuol., užmokėta \$ 31,16 ir pinigais p. J. Sungailai įteikta \$ 8,94.

Gautame iš J. Sungailos laiške be kito rašoma: „...dėkoju širdingai ir pp. Užmeckams, kurie buvo su jumis atvažiuavę ir taip pat visiems auksiniams... Esu labai džiaugsmingas, kad yra gerų žmonių, kurie nepamiršta mane“.

Radijas veikia labai gerai. Da bar galiu klausytis kas man patinka... Dar kartą dėkoju visiems, kad nepamiršote mane nelaimingo ir taip sunkioje mano gyvenimo vietoje.

Prie šios padėkos, aš noriu padėkoti kiekvienam prisidėjusiu už pasitikėjimą manimi, kaip jūsų gerų širdžių atstovų mūsų mielam tautiečiui, kuris laikinai atskirtas nuo sveikųjų pasaulio, bet kurio širdis trokšta būti su sveikaisiais ir dirbti kartu savo tautos ir šeimos labui. Tikėkim ir linkėkim, kad kontaktas su pasauliu per radiją suteiks Jonui Sungailai ne tik malonumo vienišomis valandomis, bet taipgi pagelbės greičiau grįžti jo pirmąkčiai sveikatai.

Maria F. Yokubynienė.

NAUJOSE PATALPOSE.

Teisininkas Jonas J. Juškaitis savo lietuvių ir kitataucių klientūros patogumui savo raštinę perkėlė į biznio kvartalą. Nuo rugsėjo 15 d. teisinės ir kalbinės pagalbos biuras yra atidarytas naujai atremontuotose erdviose patalpose 907 Dundas Street West. Naujas telefono numeris PL 4133. J. J. Juškaitis rezidencija ir toliau lieka universiteto rajone.